

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

Idun

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 11 MAJ 1919.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Till Gustaf Ankarcronas 50-årsdag.

☞ ☞ För Idun av

Karl-Erik Forslund.

EN HÖG BRANT GRANIT-kulle stiger starkt från det jämna strandbältet kring Laknäs udde, som skjuter ut mellan Rättviken och Österviken, mot "Korset" där vikarna förenas med Stor-Siljan. Från holen, kullens plana topp, ser man ut över "Dalarnes lilla hav", över landskapets kärnbygd kring det och obygderna kring den. Man ser Mora kyrktorn som en hög smäcker gran-spira över strandskogen i fjärran, Sollerö kyrka som en glim-

mande ädelsten mitt på öns lågvälvda buckla på Siljans blanka sköld, Boda kyrka som en vit glimt högt upp i en mörk skogsås, Rättviks kyrka som en stor kiselsten i uddens grönska, utsiktstornet på Karingberget i Leksand, där häxbål en gång brunno. Man ser berg i Älvdalen, Orsa, Ore, Bingsjö, Al, Gagnef, Floda, Sollerö fastland.

Man känner sig här kanske mer än annorstädes stå mitt i Dalarne — man tycker sig kän-

1. Konstnären Gustaf Ankarcrona.
2. Gustaf Ankarcronas gård Holen,

Tällberg. — Carl Stålberg j:r foto.

na dess hårda gamla urbergshjärta slå under ens fötter. Här synas spår — tomter, källargropar m. m. — efter flera gamla försvunna gårdar: en Gädd-gård, en Kolmätar-gård, två Kliff-gårdar och främst Spejl-holen — Spejl är spegel, ett soldatnamn, och Holen är kullen, ett vanligt namn på högsta gården i byn. Den är nu endast en stor gräsplan innanför en präktig stenvmur av stora vackra block längs vägen runtom kullen; högst på platån står en väldig flaggstång med ett bomärke överst i toppen — G. A. i form av ett ankare med en crona över —, och i vägkorset står en midsommarstång med hjärtan och dalpilar; nyrest, men när hålet grävdes, uppläcktes däri rester av en för längesen nertagen majstångstolpe, just där hade således Övre Tällbergs och de försvunna gårdarnas majstångsplats varit av gammalt. — Och just där mellan feststångerna ligger en ny gård som på samma gång, är mycket gammal — en bygdens Gammelgård på den yppersta plats, en sådan kan ha, mitt i denna rundsyn, mitt ibland dessa gamla tomter och minnen.

Hit kom Gustaf Ankarcrona efter sina vandringsår. Från Huskvarna herrgård och Jönköpings läroverk hade han rest utomlands och särskilt i Berlin fått en god skola och utvecklat sig till en ovanligt säker och skicklig tecknare, framför allt av djur; hästar och kor kan han utantill och ritat dem osvikligt riktigt och livfullt, hur han vill tänka sig dem. Nationalmuseum har förvärvat största delen av dessa hans tidigare teckningar. — Så kom han hem i mitten av 90-talet — och uppläckte Sverige, för sin egen del och säkert för många andras. Han målade landskap — gårdar i sommarnattslys med glimmande rutor, eller i vinterkvällsskymning med ljus i fönstren och rökpelare mot stjärnhimlen; alltid med klar och ren luft och drömskt grönskimrande rymd. Han målade vikingaskepp och karoliner — spänstiga blonda ynglingagestalter — och herrgårdsliv och vardagsknog, "Det bjällrar på gården" och "Sista lasset" — alltid med fest och glans och varm glädje. Han reste i Småland, Norrland, Dalarne; och där fastnade han och slog rot. Han var icke så mycket en främling där, som folk trodde och

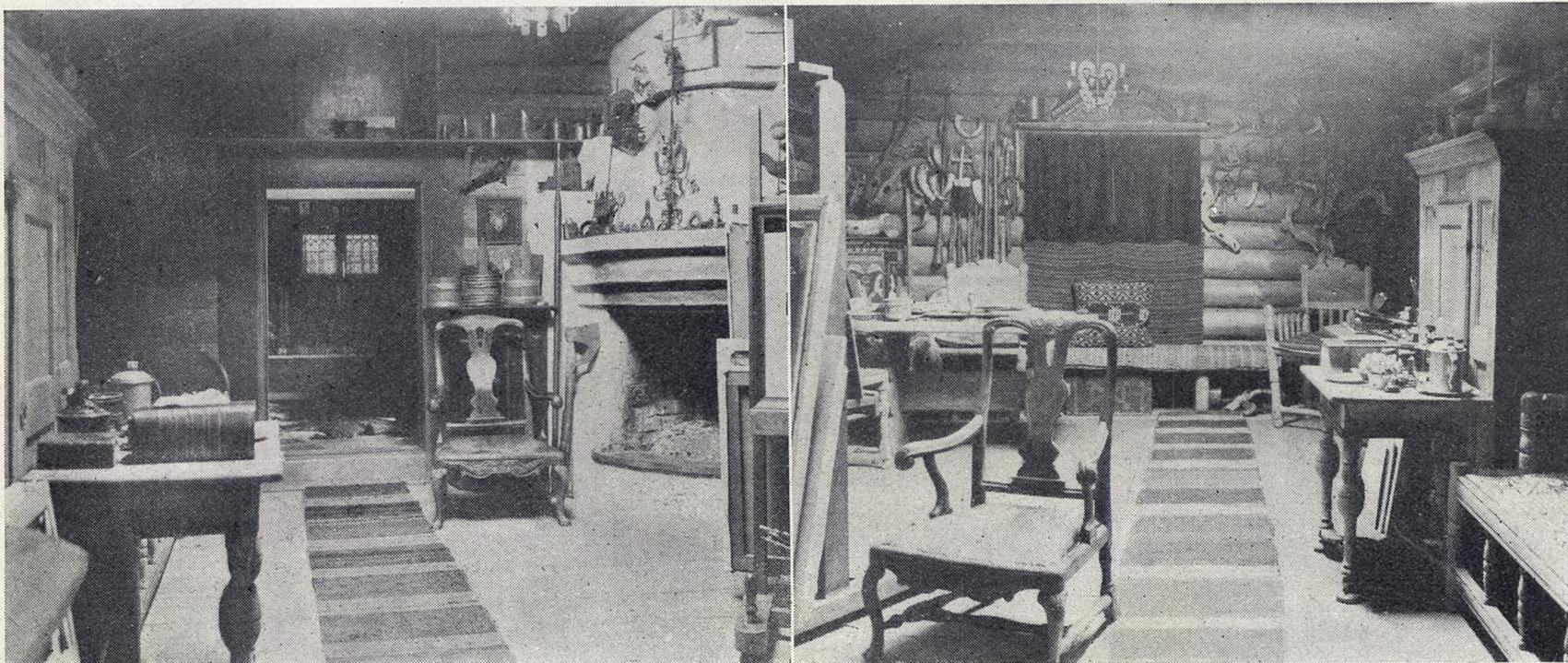

G. Ankarcrona på sin gård.

påstod; på modernet stammar han från bergsmän i Hedemoratrakten.

Många konstnärer började vid den tiden, omkring 1900, dras till Dalarne, särskilt Leksand, flera hade blivit eller blevo bofasta där. Det var landsändans rikedom på lämpliga motiv och modeller för stafflitavlor, som lockade och band; för Gustaf Ankarcrona var det snart något mer — något vida mer. Han såg att här var det en hel stor kultur, alltigenom hemvuxen och egenartad, helgjuten och oersätlig, som höll på att vittra och sopas bort. Här gällde det att gripa in och göra allt vad göras kunde för att åtminstone rädda spillrorna, åtmin-

stone bevara några ovittrade hörnstenar och något omurknat virke från det gamla bygget till det nya. Ett slikt räddningsverk begynte sättas igång på skilda håll; ej blott i Stockholm (Nordiska Museet och Skansen), utan äntligen också ute i bygderna. Gamle Jones Mats i Leksand öppnade sitt "Etnografiska Museum", hopbragt i harmen över turisters och schackrars plundringar, en bragd av en man ur sockenfolkets egna led. Hemslöjdsföreningar bildades, utställningar hölls, kurser anordnades; en av de främsta upphovsmännen och ledarna var Gustaf Ankarcrona; helt hans verk var Leksands hemslöjdsförening, den första i Dalarne, stiftad 1904 — efter den uppkommo sedan liknande i andra socknar, och han är alljämt hövding för den liksom för Föreningen Leksands Hembygds-museum. Det är säkert ej för mycket sagt att det är hans mer än någon annans förtjänst, att sockendrakten i dessa bygder ej blott ännu lever kvar, utan även bäres allmännare nu än för 20-30 år sedan — och bäres riktigt, mindre uppblandad med "slims", mer i enlighet med äldre sed och gamla regler — stilrenare och mera äkta. Liksom att särskilt den kvinnliga hemslöjden åter fått en blomstring, och detta ej i första hand för avsalu till främlingar, såsom turistminnen och herrskapslyx, utan för bygdefolkets egna behov, till prydnad för dem själva och deras hem, såsom bytesvara dem emellan och såsom den finaste, mogna och näringsrika frukten av hemlivets idoghet, husfolkets handskicklighet och konstfärdighet. Det ligger ett starkt socialt element häri, och det blev för honom alltmer det innersta och väsentliga: konstnären i tjuasdes av det estetiska och måleriska hos allt detta arbete liksom denna helg och fest och bådaderas form och färg — vilka främst genom hans strävan i ord och gärning återfått mycket av sin gamla klang och stil efter en tid av smakförfall (med söta dåliga påsfärger, groft naturalistiska mönsterblommor o. dyl.); men man i s k a n såg allt dettas historiska och etiska innebörd, dess betydelse för folkets hela liv och framtid. Han har varit en predikare — i tidningen "Siljan", i en mängd föredrag, bl. a. anordnade av Hushållnings-

Interiörer från ateljén. Carl Stålberg jr: foto.

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10-4. Expeditionen: kl. 9-5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks. 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11-1. Annonsskont.: kl. 9-5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 14:—	Helt år Kr. 18:—
Halvt år » 7:25	Halvt år » 9:25
Kvartal » 3:75	Kvartal » 4:75
4:de kvartalet » 4:50	Månad » 1:75

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	å textside, 20 % förh.
20 % förhöjning för	för särsk. begärd plats.
särskilt begärd plats.	å textside, 20 % förh.

sällskapet, i åtskilliga kärnfulla dikter och lika lödiga stäv och valspråk, såsom Dalarnes Hembygdsförbunds lösen "Hembygds arv är odlings grundval", eller väggskriften i Leksands sockenstuga: "Som Arfvet från Fäderen Wi värda, Skall Framtiden värda vårt Werk".

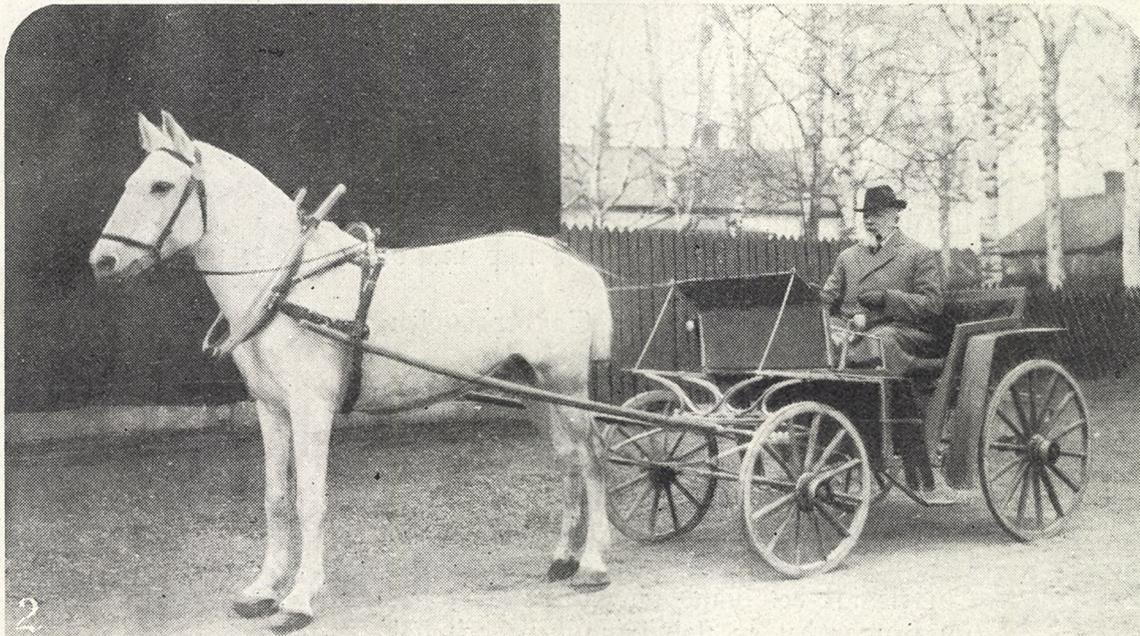
Den grundligaste kännaren av Dalarnes slöjd för att ej säga hela dess materiella kultur in i dess minsta detaljer — dräkter och vävnader, bohag och byggnader — är han ock en duktig arkitekt. Sockenstugan är i sitt nuvarande ljusa och frevliga skick hans verk, Leksands Församlingshem och nya fingshus likaså; det sistnämnda är Dalarnes ståtligaste och vackraste fingshus. God hjälp har han haft av infödda byggmästare och hantverkare, men själv har han präglat var småsak och ypperligt använt gamla inhemska modeller — till dörrar och möbler, ljuskronor och beslag, brasspisar och allt. Det är om något en helgjuten skapelse — en mäterlig förening av hemtrevnad och högtidligt allvar. Och därtill synnerligen praktiskt; ty han är ock en mycket "praktisk" man, mångkunnig, verklig svaken och livskär.

Men hans främsta byggnadsverk, det är ändå Holen, Gammalgården i Tällberg. Grunden lades 1910; då var byn en fridens vrå, nu är den allt annat, översvämmad av sommar- och vintergäster, förfylld av vidunderliga villor i en "dalstil" som varken har med

Dalarnes eller med stil att göra. Holen ligger högst ibland dem, i yttre liksom inre mening, för sig själv, vuxen ur granitkullen, dess naturliga krön; kring och inom den har den forna friden och trevnaden och äktheten samlat och förtätat sig. — Den är en levande saga, eller en hel sagbok, en stor händelserik krönika — en gammal bondeborg på urbergsgrund, full av skatter och dyrgripar — och ändå inte ett museum, utan ett hem alltigenom, en julstuga i var vrå.

En fyrkant av äldre grånade hus, alla från bygden (Leksand och Siljansnäs). Innanför grinden med dess julspiror och midsommarbåge ligger ett fint lifet herbres från Låknäs med årtalet 1694, likt en trogen gårdvar som står där och vaktar trygg och bred på sina fyra ben. Genom nedra (västra) gårdssidans kärva gråa timmermur leder ett portlider uppför backen in på gården; det har på ena sidan stallet (härfån Tällberg), på den andra en dubbelbod från Hjulbäck med 1650 i gåten mellan dörrarna. Norra sidan bildas av fäiset (från 1706) med dynggård och fägård (lider) samt sädesladan, båda från Middagsbo fäbodställe. På östra sidan står det storstålige loftet av härligt rundtimmer (från Björken i Siljansnäs) med högt bröstvärn på svalen, brant frappa ditupp, uråldriga beslag på nedre dörren och årtalet 1651 på svalens skrank, men uppenbarligen själft åtskilligt äldre (tidig

1. Dalarnes Hembygdsförbund bildas på Holen en julidag 1915. Karl-Erik Forsslund foto. 2. G. Ankarcrona med sin häst Blanka. (G. Lindqvist foto.) 3. Utsikt från Holen. 4. Grinden vid Holen med julspiror och midsommarbåge. (Carl Stålborg jr foto.)

Konstflifen Förening för hemslöjd och Konsthandtverk. **Atelier- & Restfotografer** Aktiebolaget ARTO, Malmö, S. göra sina inköp fördelaktigast hos

Försäljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Göteborg. Rikstel. 52 76, 56 22. 215 Telegramadress: ARTOHAND.

1500-tal). Hopbyggd därmed följer så en källarstuga, också från Björken, med en sällsynt vacker trappsvalen med i de olika vinklarna ypperligt insatta rödfärgssnirklar som stå präktigt mot silvergråa väggen.

Därnere i hörnet är ingången till södra sidans långa, ursprungligen en dubbelbod från Västanvik och en från Tällberg, omgjorda till ateljé och ett mera herrgårdsaktigt rum, båda stortrevliga, mättade av hemstämning, liksom köket med sin matvrå och förlåtsäng samt lillkammar-sovrummet där-
ovan.

Köket är nästan helt en oförändrad dalstuga, de övriga för bostadsändamål inredda rummen skola återställas i äldre allmogeskick, när gården en gång enligt ägarens dröm och plan blir allmän egendom och uteslutande bygdemuseum — helt ett hem för fädernas andar och det gångnas minnen.

Då skola alla de rika samlingarna plockas upp ur sina lärar och ordnas i stugor och bodar, då skall det bli än mer än nu en riktig gammal dalagård, där man tycker sig se husfolket alltjämt gå och syssla i fäjs och stall, i herbren och loff, och se tomtarna från alla byns rivna eller ombyggda gårdar samlas i skymningen och skymta i alla vrår. Ett ålderdomshem för gamla avdankade och husvilliga tomtar — det är just vad den gården är mer än någon annan. John Bauer knäppte ihop händerna och ville falla på knä på gräsvallen, när han kom dit första gången.

Vad ha vi ej att lära av en slik gammalgård! Den är vad hemmet varit och bör vara, men nu alltför sällan är: en hamn, en borg, ett tempel. En sluten värld för sig — "vår egen värld", den enda vi mitt i världen bygga" — särskilt när det skumma lidrets mäktiga port är stängd, också den ett arkitektoniskt mästerstycke

Till Gustaf Ankarcrona på 50-årsdagen den 11 maj 1919.

I dådlös vintersömn låg bygden bunden,
och trögt och köldförlamadt flöt dess blod.
Dess svanor flydde från de frusna sunden,
och bort med dem drog livvets glada mod.
De gamla sägnerna vid brasan glömdes.
De gamla felorna i skräpprån gömdes.
Skedklafven hängde slapp och stum, och spinnrockshjulet stod.

Du Dalasjäl, hur blef så tung din dvala
och dina fällors spel till tystnad bragdt!
Ha dina siare hört upp att tala?
Är fädrens arf förspildt och ödelagd?
Skall mörkret, som ditt anlete betäcker,
bli till en natt, där ingen morgon bräcker
och ingen vredgad storm drar upp mot vinterväldets makt?

Då steg en vårfväll öfver Tällbergsholen
en vårdkasflamma susande mot skyn —
en bådare af gryningen och solen,
en väckare af sofvarne i byn.
Stån upp, I gode män, nu skall det ljusna!
Islossningen är när för allt det frusna.
Stån upp och gripen nya tag med återvunnen syn!

Nu risslar det bland vildmarkssnår och stenar,
nu brusar det en flod kring berg och dal.
Nu springa ljusa löf ur svarta grenar,
nu blommar det af färger utan tal.
Det sjunger vället i hjärtan och i sinnen,
det hvisslar veft af aningar och minnen,
och arbetsdagen ringes in och ottehanen gal.

Men frågar någon nu: Hvems var då handen,
som verkade i häglöshetens stund,
som slungade på bålet tändarbranden
och sände budet genom nattens rund?
Hvems var det gosselynne, som förmådde
hvad klenmodsmän och gamlingar försmådde?
Hvems själen utaf vind och eld i flammande förbund?

Då peka vi på mannen midt ibland oss,
som blef oss fär med sina svenska drag.
Din var den fäcka gärningen, som band oss
och binder oss vid Dig ännu i dag.
En bergtopp just Du nått på friluftsfärden.
Nu rider Maj i by, nu strålar världen!
Vår hyllning och vårt stolta tack med öppna händer tag.

Johan Nordling.

Leksand, maj 1919.

med sitt breda ramverk och sin fina rundbågsfris. Då är man inom gårdsplannens timmermurarskyddad mot alla livets stormar — utan att dock vara avskild eller instängd; ty tre hörn ha en smil, (smyl, smyg) mellan husknutarna, varigenom man har fri syn över en bit av den vackra världen omkring, och från lillkammarsvalen är tavlan av sjö och skogklädda berg ännu vidare och större och fint inramad mellan levande björkstammar. Det är gårdens vårdträd, och runtom står en livvakt av gamla lummiga björkar, en krans av grönska kring taken med deras kronskorstenar som små smäckra tornspiror — ur vilka röken stiger som från ett tackoffer mot skyn.

Hör du en gnäggning nerifrån stallet? Det är "Ankarcronas vita get", som alla socknens barn väl känna — de hälsa och ropa och stråla, när han kommer kuskande i sin ljusblå kärra eller sin blomstermålade ensits-slåde efter gamla Blanka, förr storspringare, som löpte de 11 kilometerna härifrån till Leksands Noret på en halvtimme, nu åldrad men ännu full av liv och fart och lågad att kråma sig och dansa. —

Därinne på gården i sol och sommarblomstring (och var skulle det lämpligare kunnat ske) bildades i juli 1915 Dalarnes Hembygdsförbund, även det med Gustaf Ankarcrona till sin ordförande, ledare och hövding från början och alltjämt — nitisk, oegennyttig, rik på uppslag, på kunskaper, på hängivenhet.

Omutlig och rättfram — men framför allt hängiven och trogen den sak, som gripit honom, de vänner och kamrater, han samlat kring sig — ung fast redan vit — sådan är han och skall han förbli till många skilda kretsars glädje och stora gamla svenska bygders gagn.

Signe Hebbes memoarer.

Edvins

På grundvalen av konstnärinnans muntliga berättelser nedskrivna av Hildur Dixelius-Brettner.

Efterskörd.

(Forts.)

Ivar Hallström.

BLAND DEM SOM RATT OFTA HITTADE vägen till Himalaya — det Hebbeska hemmet vid Sturegatan — var Ivar Hallström. Han tillhörde kretsen av dem, som med beundran slöto ring kring Vendela Hebbes person, där hon satt i sin länstol "forskande og klog og klar". Han beredde henne gärna glädje med att komponera musik till någon tanke uttryckt i bunden form, som var henne kär. Så satte han musik till några verser som Fanny Vedel tillägnat sin syster Signe på dennas femtioandra födelsedag och som alltid särskilt tilltalat honom:

"Liden Fugl i Morgengry
Jublende mod gyldne Sky
Steg paa Vinger lette;
Liden Fugl i sene Kvæld
Søger hjem till fattigt Tjeld
Paa de Vinger trætte.

Over Sø og skovklædt Skær
Solen daler — Søster kjær
Vi er begge trætte —
Lad os bag det lune Fjæld
Her i stille Sommerkvæld
Ret til Ro os sætte.

Kom Du store Nat og spred
Over Menskers Börn din Fred;
Laan dem nye Kræfter.
En Gang vil den Morgen gry
Daa vi favne gyldne Sky,
Her vi længtes efter.

Ivar Hallström tillhörde som bekant Oscar II:s personliga vänner. Då han hade äran att se sin kunglige vän som sin gäst anmodade han ibland Signe Hebbe att komma upp och sjunga duetter med majestätet.

"Jag minns särskilt", säger Signe Hebbe, "då vi en gång sjöngo duetten ur Faust. Vid en passage, något krånglig i takt, kom kungen av sig, men jag fortsatte och så kom han på sig igen. Då vi slutade sade han: 'Vet fröken Hebbe, det är första gången jag sjungit den duetten till slut.' Vartill jag svarade: 'Det kan jag väl förstå — de andra ha naturligtvis varit så underdåniga att de slutat, då Ers majestät kom av sig, men jag hade inte bättre vett, än att jag gnodde på, jag.' Kungen skrattade och förklarade, att det nog var ett stycke av sanningen."

Sin vackra komposition Dagslåndan till ord av Frans Hedberg tillägnade Hallström Signe Hebbe. "Det är ett rasande svårt ackompanjement och Hallström var alltid beredvillig att själv utföra det då numret stod på mitt program, vilket det ofta gjorde. Det är en förtjusande sak."

Då Signe Hebbe hösten 71 vistades i Paris gjorde hon Hallström skriftligen ett förslag att få överlämna hans verk *Qvarnvargen* till det stora musikförlaget de Menestrel. På detta svarar Hallström i ett brev daterat Stockholm den 27 dec. 1871.

Carissima Dival!

För det i dag undfångna snälla och kärkomna brevet får jag på det hjärtligaste tacka. — Att Ni vill presentera min "Varg" för ce Monsieur de Menestrel kan intet annat än glädja och på det allra högsta förbinda mig — bleve än resultatet ej något annat än att visa, det även vi i Sverige kunna trycka vackra noter och måla rätt på omslaget. — Vem vet dock vad som kan hända med en sådan förespråkarska? Jag har i alla mina dagar varit fallen för att con-

Ivar Hallström.

struera chateaux en Espagne — och fastän de allra flesta rullat över ända, så sitter vänner ännu kvar. — — —

Vi skola hoppas på Mignons upptagande på vår scen. Männe det finnes flera öviljor än viljor i det hänsendet? Vad vet jag? Jag har egentligen aldrig trott på kabaler och intriger härhemma i vårt fredliga Thule. — Vi äro för fröga och för dumma att sköta dessa fina trådar, som moraliskt insnärja den stackars nästan, som skall bakbindas. — Nej, vad jag tror på det är avundsjukan — — och en sådan kan också sparka bakut, minn! Tro mig, här äro alla människor avundsjuka på varann. Om jag t. ex. komponerar en romans, som i det första ögonblicket slår an så kan jag nästan svära på, att i det andra min skomakare av pur avundsjuka sätter sordin på sin och de andras entusiasm. "Varför skall den där ha någon framgång, när jag inte har det"; så heter det. — —

Lilla Basilier har som Rosina haft en kolossal succés med blommor både i tid och otid, skrik, stampningar och inropningar och tre fulla hus. Hon är också mycket snäll. Hennes nästa rôle blir Adina och det är min tro, där blir hon bättre à son aise! Hon behöver ej där vara så gränslöst uppsluppen som i Barberaren, där jag tyckte mig spåra något av finsk flegma. — Hennes toner äro superba och klinga bra och man hör genast att man har en artist framför sig. — — —

För övrigt är sig allt likt. Flygande Holändaren står ännu på grund.

Och nu farväl för denna gången. Jag hoppas ni ej misstycker, då jag tecknar en sannt tillgiven vän

Ivar Hallström.

Hallström slutar sitt brev med att tillägga: "Min gamla gumma ber om sin hjärtliga hälsning." Signe Hebbes ögon bli vid detta stora som thékoppor. "Vad tusan menar karlen —? Min gamla gumma — han var ju ungtkar! —! Står det verkligen så?" Jag måste försäkra att det gör så — det kan inte bli annat. "Då får du stryka det — —"

Makarna Dannström.

och tyst medan tankefåran mellan de svarta ögonbrynen blev djupare kom det, "vad tusan menar karl'n? —"

Dannström och hans Ros.

"Våra närmaste, intimaste vänner voro Isidor Dannström och hans fru. Från våra första år i Stockholm var Dannströms mamma en tillgiven vän. Han var min första sånglärare och hans vänskap och intresse räckte för ett långt liv. Även hans fru blev oss en kär vän." Hon var finska till börd, född Åkerman, dotter till en förmögen köpman från Åbo. Det gammaldags solida och charmanta Åkermanska hemmet blev Signe Hebbe en kär tillflyktsort, då hon vid sina turnéer i Finland gästade Åbo. Alltid stod det öppet för henne med sin slösande gästfrihet.

I sitt eget hem uppehöll fru Rosa Dannström föräldrahemmets traditioner, den obegränsade gästfriheten, den överflödande välviljan. "Ett rikare och läckrare bord än hos Dannströms fanns troligen ej i hela Stockholm." Var den materiella välfägnaden rik var den andliga ej mindre. Musiken satt självfallet i högsätet. Det torde ej vara orätt att säga, att vad Europa ägde vackrast av toner inom sångens värld, på denna tid någon gång klingat i Dannströms vackra salong. Där sjöng Trebelli, då hon under sitt gästspel i Stockholm en afton var familjens gäst, där hörde Signe Hebbe sin väninna Desirée Artôt och hennes man, den spanske baritonisten Padilla. Av svenska sångfåglar hördes där ofta Dannströms favoritelever Louise Michaeli, Vendela Sörensen och även sjöng Sigrid Arnoldson där ibland. En som ofta illustrerade de angenäma aftnarna var harpisten Adolf Sjöden, Knut Almlöf, en av Dannströms bästa vänner, saknades sällan, liksom hans närmaste vän, professor Oskar Byström.

Dannströms födelsedag, den 15 dec. var en given festdag. Gästerna uppgingo då ofta till ett 60-tal och alltid var stämningen den mest animerade. Det var regel att skålen för festföremålet kryddades med en versifierad hälsning från hans gamla väninna Vendela Hebbe, som där hon satt bunden vid sin stol på senare åren aldrig personligen kunde närvara. Det var oftast Knut Almlöf som läste upp verserna och hans talang gav dem i all deras anspråkslöshet en alltid lycklig verkan. Var han någon gång ej närvarande föredrogos de av Harald Wieslgren. De äro många dessa födelsedagsbrev till Dannström i det gulnade kuvertet och kunna måhända giva en liten glimt av mannens person sådan han stod bland sina vänner.

"Att vi nu fira Isidor,
Envar av oss förstår;
Men att du fyller 70 år
All fattning övergår!
Tänk, 70 år på nacken
Och dock så käck och kry!
Så glad som vinterny
Du vänder dig på klacken.
Du yngre blir med åren;
Som lärkorna om våren
I silversky
Som ingen ann'
Du sjunga kan
Båd drillar och trioler
Om Rosor och Violer —
Nu klingom denna högtidskväll
För både Ros och Eternell!

En annan gång sänder Vendela Hebbe sin gamle vän följande hälsning:

"Fast sol och sommar är förbi
Och dagarna så mörka bli
Samt länge dröjer våren:
Bland oss ett vårbarn känna vi
Som yngre blir med åren.

På honom ingen vinter rår,
Han är densamme år från år.
Ej hjärtat kyla känner,
Än lika ungt och varmt det slår
För sina gamla vänner.

Jag måste hälsa dig så här,
Du vet jag tung på foten är,
Jag kan ej till dig komma,
Men detta brev mitt budskap bär,
Min enda lilla blomma.

Allt gott vi önska dig, min vän,
Och må vi många gånger än
Få dig vår hyllning bära,
Och jag få rimma omigen
Bror Isidor till ära.

På musikens område var mellan Dannström och Vendela Hebbe ett livligt samarbete. Ofta kom Dannström upp till sin väninna med någon nykomponerad romans, anförtrodde henne vilka tankar som fött den och bad henne kläda dem i ord. Till ett flertal av de gamla folksmelodier och polskor som av Dannström omarbetades och arrangerades för piano har Vendela Hebbe skrivit orden. Så fill den kända "Långt i fjärran hörs eko svara" som Dannström tillägnade madame Desirée Artôt och som med henne gjorde ett litet segertåg genom Europa:

"Långt i fjärran hörs eko svara,
Var månd' du vara,
Du vän, som är mig kär
Uppå böljornas mörkblå bana?
Du kan ej ana
Den längtan mig förtär.

Dock liten fågel hörs kvittra i häcken:
En gång kommer lilla vännen din igen
Och en viskning ifrån silverbäcken
Hälsning bringar från mitt hjärtas vän.
Vinden och vågen så glada i hågen,
Eko i skogen de jubla med mig.

Näktergalen sin klagan höjer
Likväl du dröjer
Och dock jag väntar dig.
Solens anlet i moln sig döljer,
Ren natten höljer
I skuggor skogens stig.

Men när han kommer allt blir ljus och glädes,
Åter klarnar upp den nyss så mörka stig,
Allt som nyss låg dött till högtid klädes.
Blommans öga åter öppnar sig.

Vinden och vågen så glada i hågen,
Eko i skogen de jubla med mig."

Dannström uppnådde i likhet med sin väninna, som beaktad hög ålder. Han dog den 17 okt. 1897, 85 år gammal.

"Det var en vacker dag Dannström och hans fru och en hennes systerdotter, fröken Lönnblad från Finland, nuvarande fru Victor Moll, och jag skulle resa ut till Saltsjöbaden, där Dannström bjöd på middag. Rosa och jag inträffade först vid båten; efter en stund kom Dannström; han hade gått fort av fruktan att komma för sent och var varm och uppehettad. Under det vi stodo och väntade på fröken Lönnblad, sade Dannström, att han kände sig dålig och trodde sig ej orka följa med. Det beslöts då att färden skulle inställas. Fru Dannström stannade kvar för att invänta fröken Lönnblad, jag följde Dannström hem. Men vi hade inte hunnit längre än till Thules hus på Kungsträdgårdsgatan, då Dannström sade sig ej ha krafter att gå längre. Vi gingo in till portvakten i huset och jag lät genast tillkalla en

I karolinernas fotspår.

Elsa Brändström.

DÅ I DESSA DAGAR SERAFIMERMEDALJEN tilldelats fröken Elsa Brändström kommer den som ett utmärkelse-tecken för en gärning, som i hjältemod och dädkraft gott kan mäta sig med krigarens i fält.

Fröken Brändström har i själva verket stått i aktiv tjänst under alla krigsåren och från det avlägsna Omsk, där hon nu arbetar alltfjämt i Röda Korsets tjänst, men närmare bestämt under tjecko-slovakerna, tyda icke de sparsamma underrättelserna på, att hon tänker sluta. Tvärtom. Då general Brändström, svenska ministern i Petrograd nyligen frågade en hemvändande landsman, om inte denne trodde, att hans dotter skulle resa från Sibirien snart och komma hem, blev svaret: — Icke förrän den sista krigsfånge lämnat landet!

Detta var ett ord just i fröken Brändströms egen stil, ett karolinskt kärnspråk som hon förstår att uppskalta. Ty hon äger i hög grad det dristiga mod, den rådighet och snarfyndighet, som utmärkte de svenska karolinerna.

läkare. Denne dröjde. Dannström tillstånd syntes mig dock ej inge oro för någon överhängande fara, han språkade med mig och skämtade på sitt älskvärda sätt med portvaktens dotter. Plötsligt såg jag dock hans ansikte förändras. Vi lade honom på en soffa och med huvudet i mitt knä utandades han efter endast några minuter sin sista suck.

Jag fick då en droska för att åka till hans hem och meddela hans hustru vad som skett. Jag mötte henne på Sturegatan. Hon hade redan varit hemma och då hon ej funnit Dannström där, kom hon nu, fylld av oro och onda aningar för att söka honom. Jag fick henne upp i min droska. "Nu har jag blott en önskan" sade jag, "att mamma en gång måtte få sluta så stilla och så lätt som Dannström nu."

Innerlig ömhet och sympati hade förenat de båda makarna; den efterlevandes sorg var stor. För vännerna var förlusten oersättlig och Sverige hade förlorat en av de finaste musikaliska begåvningar det någonsin ägt.

(Forts.).

Det finns kanske flera beröringspunkter än man tror mellan Karl XII:s svenska krigare i Ryssland och Sibirien och den unga svenska generalsdottern. Ty trots sin egenkap av Röda Korsets delegerad och nära förbunden med den svenska beskickningen i Petrograd har fröken Brändström mången gång mött de mest oväntade och invecklade svårigheter på sin väg. Hundra gånger har hennes klokhet och takt ställts på prov och alltid har hon lyckats rädda situationen. Av de otaliga historier, som pressen låtit cirkulera om henne, höra de flesta till den kategorien, att de kunde varit sanna, ty så skulle Elsa Brändström sagt och gjort i föreliggande fall, men här är en historia, som vederligen tilldragit sig.

Det var i ett fångläger utanför Moskva och fröken Brändström var sysselsatt tillsammans med de andra delegerade med att dela ut kläder, som kommit som Liebesgaben till de österrikiska krigsfångarna. Det var bittert kallt och manskapet i krigsfångebarackerna led oerhört av kölden. Några österrikiska officerare hade också kommit dit och började välja bland kläderna under det att de diskuterade vad de absolut behövde av sändningen från hemlandet. Situationen var ganska pinsam och ingen visste hur den skulle lösas, då fröken Brändström lugnt sade:

— Tag bara för er, mina herrar, men kom ihåg, att för vart plagg ni lägger er till med, blir en menig utan.

Det blev dödstyrt och officerarna lomade sakta och försiktigt av en och en.

Då kriget bröt ut vistades fröken Brändström i Petrograd och ställde sig genast i Röda Korsets tjänst som sjuksyster. På la-sareffen därstädes fick hon full utbildning som sköterska och tillhör sedan dess ryska Röda Korset, vars dräkt hon bär. Hon har också rest med invalidtågen genom Sverige. Men sitt eldprov fick hon 1915, då hon blev Rödakorsdelegerad för att resa till fånglägren i Sibirien med Liebesgaben. Vid fläcktyfuslägret i Stretjensk blev hon smittad och fördes med fyrtio graders feber på järnväg till Irkutsk, där läkarhjälp och vård kunde erhållas. Hennes reskamrater skildra den spännande transporten från järnvägsstationen, som låg ett gott stycke utanför staden, och in till sjukhuset, då fröken Brändström måste föras på bår i över trettio graders köld och med samma höga feber som förut. Efter sitt tillfrisknande återvände hon till Sverige, men efter några månader är hon i Ryssland igen i färd med att organisera Röda Korset i Moskva och så blir det Sibirien igen. Hon befinner sig i Omsk, då den tjeckoslovakiska fronten håller på att slutas och försummar med berätt mod tillfället att återvända hem med envoyén Wallenbergs sällskap.

Då hösten 1918 drabbas hon av det missödet, att tjeckoslovakerna förbjuda henne all verksamhet. Men det är endast övergående. En ofrivillig vila på ett par månader, som hennes släktingar och vänner nästan välsigna tjeckoslovakerna för. De knapphändiga underrättelser, som komma fram, berättar om fröken Brändström i fullt arbete, uppskattad och understödd av tjeckoslovakerna, som tydligen lärt sig inse vilken värdefull kraft hon är.

Under de första åren åtföljdes fröken Brändström på sina resor och i sitt arbete av fru Ethel von Heidenstam, legationsrådet von Heidenstams i Petrograd fru, som troget stod vid hennes sida och städe var ett pålitligt stöd i all hennes verksamhet.

Sverige och det svenska namnet har i fröken Elsa Brändström en representant, som på det ädlaste sätt burit det ut över världen. Fångarnas och de befryktas värld först och främst, men med dem, då de återvände hem, ut över en från mardrömmen befriad värld.

Hon är som solen, då hon kommer i ett fångläger, säges det. Och solen glömmas aldrig av den som sett den då han satt i mörker och dödens skugga.

ETH. K.

Hjalmar Höglund in memoriam. * Av E. N. Söderberg.

I MER ÄN EN BEMÄRKEELSE VAR DET en skugghöljad levnadsvandring, som lyckades, när norrlandsförfattaren Hjalmar Höglund nyss skördades av döden, hunnen icke långt över livets middagshöjd. Hans liv var mer än de flestas allt från tidiga år en oavlättlig kamp mot provande skickelser och hårda villkor. Både tålmodigt och hjältemodigt stred han mot båda, och det vackraste eftermälet över vad han varit och verkat ligger däri, att hans molnskymda väg för många blivit en solstrimma. Ty även om det som var bittert i hans öde fått sin avskuggning i hans diktning, är dock denna till sin djupaste väsensgrund en verklig ljuskälla, ur vilken den själv provade skänker förtröstan och hopp åt andra.

Hjalmar Höglund har förklarats sitt eget ödes tragik, men också varifrån han fått sin arvsloft av mod och uthållighet, i sin till väsentlig del självbiografiska roman "Lysets börda", vars inledningsord ge följande i sin knapphet gripande livsbild:

"När Erik Axner var sju år gammal, mistade han sin far, och ett år senare råkade han ut för olyckan att under lek få sitt ena öga sönderskuret av en glasskärva, och när budet om detta sista nådde hans mor, sysslade hon som bäst med att svepa sin egen far. Det var i snabb följd tre hårdhänta ödesgrepp, som skulle ha brutit ned henne, om hon ej varit en kvinna, varav det knappast går tio på hundralet. Men förunderligt nog finns det lynnen, som kunna presas samman så hårt som vore de krossade, utan att de likväl brytas; när trycket är över, fjädra de åter ut sig till ny spänstighet."

Jag kan personligen bekräfta, att denna livsbild i allo vilar på ett fast verklighetsunderlag. Den omalade ögonskadan medförde nästan total blindhet.

Min första hägkomst av Hjalmar Höglund är i detta nu fyrtioårig. Den förskriver sig från hösten 1879, då jag — själv inträdesprovande i Sundsvalls läroverk, där han hade en bror — som flyktigast såg honom, när han passerade staden på resa till Stockholm, vareft han skulle fortsätta sin kurs vid Blindinstitutet. Jag hade förut aldrig sammanträffat med honom, fastän vi tillhörde prästhem i grannförsamlingar — ett vittnesbörd om den betydliga isoleringen i det dåtida Norrlands mera avlägsna bygder. Medkänslan med en av ett så svårt olycksöde drabbad jämnårig grep mitt sinne så pass djupt, att jag troget behöll honom i minnet, fastän våra vägar sedan icke möttes, förrän både han och jag voro mognade män. Det skedde tjugu år senare, då han sökte upp mig i Stockholm, dit han kommit för att finna förläggare för sin första bok. I flera år hade jag följt och intresserat mig för hans litterära produktion, och det var mig en glädje att söka propagera hans norrlandsskildringar, vilkas äkthet jag genom personlig kännedom om bygd och motivkrets kunde vitsorda. I stilla obemärkthet hade han börjat litterärt omsätta intryck, iakttagelser och minnen från sin hembygd, och det dröjde länge, innan hans skisser och noveller från provinstitidningarna letade sig väg till organ, som kunde förmedla deras bekantgörande för en större publik. Hans första steg på den litterära banan kunde sålunda icke sägas vara uppmuntrade av yttre erkännande, och nog fick han lära tålligt vänta på dylikt. Att han ändå icke gav tappat vittnar så mycket förmånligare om äktheten och allvaret i hans ingivelse och strävan. Vad som icke minst höll tillförsikten uppe var tvivelsutan den bärande sympatien från hans i livets skola rikt provade gamla mor — den kvinna, över vars obrutna själsspänstighet han rest ett äreminne redan i det härovan

återgivna citatet. Om hennes moderligt kärleksfulla förståelse för hans författarskap fick jag ett trohjärtat och rörande bevis i ett brev, som hon något år före sin bortgång — omkring 90-årig — sände mig.

När framtiden en gång vill lära känna de norrländska bygdernas folkliv och folklyne under 1800-talets senare hälvt, skola Hjalmar Höglunds noveller och berättelser bliva givande och tillförlitliga dokument, icke mindre värdefulla därför att den försynte författaren i livstiden aldrig nådde det mått av erkännande, som han förtjänat. Åtskilligt av vad han skrivit är visserligen av en rätt blygsam litterär valör, men att han även bemästrade diktaruppgifter av mera krävande art, därom vittnar bl. a. hans av Svenska akademien prisbelönta berättelsecykel "Vid Sankt Olavs källa", baserad på vad folktraditionen i Ljungans ådal bevarat av sägner om den med helgongloria omstrålade nordmannadrotten, vars färdevägar ofta gingo över dessa bygder. Detta arbete äger förvisso mer betydande dimensioner som diktverk än mångt, som rönt förmånen av den publikframgång en filltagsen reklam kan skapa. Det är ock min förvissning, att både i denna och andra av den nu hänsovne norrlandsskildrarens böcker finnas värden, som tiden icke skall förgöra.

I dubbel mening ljusnade det för Hjalmar Höglund under hans sista livsskede. Han återfick genom operativ behandling i avsevärd mån sin synförmåga, och samtidigt beskärdes det honom att direkt, såsom sekreterare i De blindas förening, verka för humana intressen, som lågo honom om hjärtat. Han hoppades ock att efter flyttningen till huvudstaden, där han 1915 bosatte sig, kunna realisera nya litterära planer. Det tragiska i hans öde fullbordades därutinnan, att detta icke vore honom förunnat. Men redan vad han hunnit giva tillförsäkrar honom ett aktat namn bland svenska folklivsskildrare. Särskilt har hans hembygd skäl att tacksamt bevara hägkomsten av sin trofast hängivne son, som nu funnit sin sista vilostad under de ljusa björkarna på Borgsjö idylliska kyrkogård — en centralpunkt i den underbart natursköna trakten, vars egenart så träffande återspeglas i hans diktning.

Uppsala 1 maj 1919.

"För sent."

I Huset SÖDRA LÅNGGATAN 37 BOR EN "källarfamilj". Lägenheten, de ha anledning att prisa som sitt hem, sträcker upp ett par fönster i jämnhöjd med stenläggningen på gatan, och den som är ovan vid de branta trappstegen från portgången ner till huvudentrén, tumlar lätt framstupa in i våningen, om dörren med en knuck öppnas inifrån.

Men änkan Bäckström är ofantligt glad att inneha sin bostad, den hon delar med sina fyra barn, och där hon får avdrag på hyran genom att öppna och stänga porten var morgon och var kväll, ty i huset Södra Långgatan 37 finns ingen officiell portvakt.

Den yngsta bland telningarna är en liten blek fös om sex år, hon går inte i skolan och hon får därför ingen barnbespising vara med om, men mamma gör i ordning en nödtorftigt spis åt henne var morgon innan hon går bort på sin städning- och passningsrond, som avslutas ungefär samtidigt med de stora barnens hemkomst från skolan.

Hela familjen med modern i spetsen omhuldar den lilla bleka sexåringen på särskilt ömt sätt, och finns det någon gång en godbit i mamas

ficka vid hemkomsten från rondan, så nog blir lilla Elin först fillgodosedd, hur stor lust än lite var i syskonkretsen kan ha att smaka på, hur en köttbulle eller en bit skinka känns i munnen.

"Har aldrig fru Bäckström tänkt på att få ut lilla Elin på landet?" frågade en dag under den kulna decembermånaden direktörskan Blom, då hon gjorde upp med lilla Elins mor om hjälp till jultvätten, "det skulle göra henne gott att andas en smula lantluft, tror inte fru Bäckström det?"

Fru Bäckström trodde det alldeles säkert, men som hon inte hade den avlägsnaste aning om, hur en dylik tro skulle kunna förmås att övergå till visshet och förverkligande, så teg hon och smålog på sitt lite trötta sätt. Direktörskan Blom återtog däremot ganska energiskt: "Nu på vintern finns inga barnkolonier, men fru Bäckström har väl sett, att en del tidningar ställa om inackordering åt fattiga barn under julen — tag och anmäl sig hos Dagbladet, så skall fru Bäckström få se, hon kommer på något bra ställe och får dricka mjölk — kanske äta smör också!"

Fru Bäckström såg fortfarande mildt tvivlande ut, hon hörde nu en gång inte till dem, som äro skapade för att "hålla sig framme" vid första tillfälle, och hade hon någon gång försökt, hade det alltid misslyckats — vad skulle det då tjäna till att anmäla lilla Elin för Dagbladet, det fanns nog hundra barnungar utom hon, som ville komma på landet i jul — och som skulle komma dit också!

Men fru direktörskan Blom, som var i den ställningen att hon själv utan svårighet skulle ha kunnat bestå tre magra sexåringar en månads julinackordering på landet, vidhöll energiskt sin åsikt att försöket hos Dagbladet borde göras, och när de skildes, hade hon fått fru Bäckström så pass hoppfullt påverkad, att denna uttalade beslutet att så fort hon fick tid en dag gå upp på tidningsredaktionen och anmäla sin fös.

Och direktörskan lovade till och med godhetsfullt att låta henne referera till sig, om där önskades några närmare upplysningar angående familjens soliditet i egenskap av hjälpbehövande.

Men att hon själv, fru Blom, som hade varje tid på dagen till sin disposition, skulle kunna i egen person hänvända sig till redaktionen och lägga ett gott ord för änkan Bäckström, det tänkte hon verkligen inte på.

"Hör du, Lina, vi kunde la' slå på och ta' hit ett så'nt dära stadsbarn, som behöver få kött på bena, vi med." Olof Larson i Markaby framställde förslaget till sin hustru, då hon bred och myndig steg in i köket en middagsstund. "Jag råka' Erik Person på stämman nyss och han var okristligt styv på'et för att de hade åtagit sej ett så'nt barmhärtighetsverk — prosten bredde också på å'fen, så han kunde bli högfärdig, om han inte var det förut. Och nu tycker jag sannerligen, en ann' kan vara lika go' som han —"

"Få en barnunge i huset, när en väl har sina egna försörjda, det borde en klok människa belacka sig för", invände mor Karin en smula mullet, "och vem vet för resten, vad slags utskum, största'n skickar ut till hederligt folk, om en skriver och erbjuder sej att ta' en unge?"

"Nå ja, vi få tänka på saken." Olof Larson hörde till dem, som aldrig förhastade sig, och hustruns invändning avkyld hans hasligt påkomna människovänlighet, "vi sover på'et i natt, så få vi se i morgon."

Men under morgondagen blev där mycket att bestyra med olika sysslor i Markabygården, och varken Olof Larson eller hans hustru fingo tid att egna frågan om barmhärtighetsverket en tanke. Hela veckan gick, utan att ämnet upptogs — och under tiden ordnades där efter bästa förmåga från tidningsredaktionens sida, som ut-

(Forts. sid. 302).

Studentliv, 1-majdemonstra-

tioner och andra vårtecken.

1. Riksdagsman Ernst Söderberg talar vid 1:majdemonstrationen på Ladugårdsgärdet. 2. Fru E. Theel i talarstolen vid Skansens medborgarfest valborgsmässoafton. 3. Majblommans kortége samlas å Norrmalmstorg. 4. Överingenjör E. A. Forsberg i talarstolen vid Skansens medborgarfest. 5. Portugisiske ministern fru Dos Santos säljer majblommor. 6

o. 8. Hur vårfloden verkar i staden Nora. 7. Fru Beda Hallberg, majblommans varmhjärtade skaparinna, intar Stockholm. 9 o. 11. Bilder från den stora studentkörtens färd genom huvudstaden. 10. 1:a-majdemonstrationståget passerar Stureplan. 1, 2, 3, 5, 7, 10, Pressfotobyråns foto. 4, O. Ellqvist foto. 6 o. 8, K. Holm foto. 9 o. 11, O. Norberg foto.

9

10

11

(Forts. fr. sid. 299).

sänt uppropet till välvilliga lantbor, för de små, som hade hopp att finna plats i hem, där inte bara mjölk och smör, utan också välvilligt bemötande under tre veckors tid utlovats dem.

Och medan tiden gick, vandrade änkan Bäckström omkring med en glimt av hoppfullhet i sina trötta ögon, vilken glimt dock efter en veckas väntan blev svagare och mer tillbakaskjutten; hon hade varit sent ute med anmälan av sin förs, detta hade sagts uppe på redaktionen, men hon var antecknad, och de hade också sagt, det inte var omöjligt att tillfälle skulle yppa sig — ett eller annat erbjudande kunde komma ännu veckan före jul, men där efter vore intet att hoppas.

Ni lyckliga, som ute på landsbygden i era trevna gårdar, ha dagens möda belönad med värme, mat och dryck i rikligt mått, om ni blott ville försöka förstå, vad sådant betyder under bistra tider — sannerligen ni skulle inte tveka så länge, inte väga så mycket för och emot, innan ni bestämde er att bjuda någon av storstadens bleka små ut att dela er trevnad!

"Tror mamma, jag får komma på landet, månn tro någon vill ha mig?" Lilla Elins ögon stodo stora och frågande vid spörsmålet, hon visste, där fanns en möjlighet.

"Jag vet inte, kära barn", modern suckade, "en kunde väl tycka, där borde finnas någon, men det vore kanske att begära rent för mycke' av dom, där dom sitter och göder sej" — —

På Markabygården gick julstöket sin gilla gång, och varken husmodern eller hennes myndige man tycktes ha en tanke på annat än den förestående högtidens värdiga begående i fråga om mat och dryck — här fanns grisar guskelov, och uppfödda voro de med både mjölk och potatis, småpotatis förstås, dem ingen människa kunde känna sig syndig för att man inte själv åt upp! — och mjöl hade man säkerställt sig med så pass, att inte vetebullar och småkakor behövde bli sämre än något annat år, här skulle nog kalasas ungefär som vanligt i bygden under juletid, om vår Herre läte en ha hälsan!

Frågan om barmhärtighetsverket mot ett av storstadens svultna barn vilade alldeles, och mor Karin var inte missnöjd med det, om där också långst inne i själen fanns en tanke, som inte släppte taget: "När jag får tid, skall jag tala ve' far om det där, nu är en rakt förjaktad", lugnade hon sig.

Tre dagar före julafton steg emellertid Olof Larson in till mor Karin med det där vecket mellan ögonbrynen, vilket hon väl kände till och som tydde på ett fattat beslut: "Nu for Erik Person till station för att möta sin stadsunge", sade han, "och i morgon skriver jag till den där tidningsredaktionen, att de kan skicka hit en, om de har nå'n! Vi kan också ta' oss för ett barmhärtighetsverk, det är inte värre med den saken för oss än för andra."

Motivet gjorde han inte fullt klart för sig, det var väl också sammansatt av en del olika ingredienser, svåra nog att skilja från varann — men gärningen han slod i begrepp att utföra, var dock av den art, som gör sin utövare glad och nöjd.

"Jaså, du gör det, far", hustrun såg inte missbelåten ut, "nä ja, jag tänker väl, maten räcker för en till i jul, grisen var inte så oäven som en skulle troh!"

Och så kom brevet äntligen åstad, och dagen före julafton hamnade det på Dagbladsredaktionens bord.

"Här ha vi ännu ett anbud, det var så dags det", yttrades där i förtretad ton, "vem kan nu hinna styra om sällskap åt en barnunge ända ner till Småland — är det inte bedrövligt med lantbornas sävlighet, dröja tills nu att besluta sig, trots alla uppmaningar? Vi ha den där änkefruns lilla förs — hör efter, om någon utsikt

finns att få sällskap åt henne från familjens sida, så kan vi kanske skriva och fråga de här frögbassarna i Markaby, om de vilja ta' henne till nyår i stället för just nu. De borde begripa, ett barn sänds inte i väg som ett telegram heller!"

Men när budskapet kom till källarfamiljen Långgatan 37, så möttes dess frambärare av ett mycket lugnt och mycket hövligt: "Tackar, men det behövs nog inte nu. Flickan är sjuk, jag hade henne hos en grannfamilj i förrgår, för jag var borta hela da'n och de stora barna skulle på julfest i skolan. Och de hade spanska sjukan därinne, fastän jag inte visste det förstås — och så blev hon väl smittad, doktorn var här nyss, och han tänker, hon går väl sin väg, för hon var så klen och liten förut."

Det vänliga ansiktet hos henne, som kommit med glädjebudet till änkan Bäckström, blev mörkt. Hon såg in i kvinnans trötta ögon och återhöll med möda det harmens utrop, som ville fränga sig fram: "Om detta budet kommit hit i tid, så vore denna lilla räddad undan sjukdom denna gång åtminstone!" tänkte hon, "och hade fått hämta krafter att bättre stå emot — och fått en lyckans tid med hälsa och glädje att minnas i alla händelser — mitt i sin tunga barn-dom — nu tänker jag, 'hon går väl sin väg i stället', bort från alla växlingar och all livsbedrövelse omkring henne. Vad är så meningen med hennes öde?"

Högt uttalade hon sitt deltagande och sin förhoppning att doktors farhåga skulle visa sig överdriven — men inför övertygelsen, där lästes i den andras ögon, tystnade hon snart. Men i handtryckningen, hon gav det sjuka barnets mor, låg en förståelse, som kanske gav en smula lindring, hon vågade hoppas det. —

"Du mor, nu skriver de, barnungen de tänkte skicka till oss är sjuk — det är väl spanskan förstås", omtalade Olof Larson och vek ihop skrivelsen, han fått, "så nu blir det ingenting av den proceduren för oss, begriper du."

"Spanskan?" mor Karin blev röd av iver, "fattades bara, vi skulle fått hit den i bygden, vi som inte haft ett fall här på hela hösten! Det skulle vara från det Sodomlandet däruppe förstås, men tänk nu, så'n Guds lycka, barnungen inte hann hit! Jag säger det, vår Herre håller nu sin hand över dem, som försöker vandra sin väg ostraffeligen och gör, vad samvetet bjuder, det är säkert det. Vi hade blit förpestade allihop kanhända."

Olof Larson såg inte fullt så övertygad ut som hustrun angående Herrens särskilda ingripande för deras rättfärdighets skull, han visste inte, varifrån den kom, men någonstans hörde han en röst, som viskade någonting om för stor betänksamhet, och fröghet och om ett ord, som hade ljudet av "för sent" — det var inte rätt behagligt.

"Vi kanske ska bli raskare nästa år", tänkte han så, "om det nu var som så, att vi var ute lite för sent i jul; det finns la' svultna ungar då också, kan jag tro?"

Lilla Elin kom inte på landet, fick inte åka släde, inte höra bjällerklang och inte se de sköna vetebullarna radas upp inför hennes fjästa barnblickar — men ett litet leende fanns där i ena mungipan, då hon en kvällstund slöt sina ögon nere i källarrummet, och kanske smålog hon emot en syn, än vackrare än vetebullarna i julljusens sken — mitt i sin stela sorg fick änkan Bäckström liksom en förmimelse av något sådant, då hon såg på sin flicka.

Och nästa jul kanske där på Markabygården står en annan liten mager förs och fittar upp mot ljusen med glada ögon, och säger "det var gott det!" när mor Karin sticker till henne en doftande kaka med socker och kanel på.

Så vida inte Olof Larson i Markaby glömmer vad rösten sade om "för sent" förra gången, juleljusen tändes.

GUNHILD PALMÆR.

Ett uppdrag.

Av NILS SELANDER.

(Forts. o. slut).

BRAG RESTE SIG UPP OCH DE GINGO tillsammans fram och betraktade utsikten. Den var väl putsad, fann Brag.

En stor sandplan med en rund vattenbassäng i mitten. I denna en vattenkonst av bron. En amorin ridande grensle på en sig stegrande svan. På sidorna, jäms med hushörnen, ett par filosofgångar av buxbom. Framför dem dubbla rader av granar vars kronor voro kubklippta. Ett smalt vatten, en å eller en flik av sjö, gick rätt över där granarna slutade. På andra sidan detta blåa band en slätt, som vid horisonten förtonade med luften.

Jo bevars, det var vackert. Så dekorativt som helst. Men nog hade det varit mera intagande på vägen hit.

Brag ville dock inte säga detta. Han ämnade artigt säga motsatsen. Då hörde han doktorn fått vid sitt öra, knappt hörbart säga:

— Inte ett ord Ledin mera här.

Å, stod det i alla fall så till!

Brag vände sig mot honom. — Nej, det var intet hot. Blicken var vädjande.

Brag såg åter på utsikten och nu kom den nyss motade artigheten.

— Man skall alltid bo mitt emot där det är vackert, så har man alltid något värt att se på.

Han kunde ändå inte låta bli "ett ord Ledin", fast doktorn antagligen ingen aning hade om att det var det.

Men när de återvände till damerna hade dessa blivit bara två. Doktorinnan hade avlägsnat sig — och hon visade sig inte mera.

Efter en stund tog Brag avsked. Han följdes ut och till stora vägen av doktorn, som efter nämnandet av Ledins namn inte ett ögonblick lämnat honom ur sikte.

Och så satt han där igen i sin enkla kammar på gästgivargården. Med oförrättat ärende och ganska ont samvete. Ty nu var han naturligtvis orsak till misshälligheten mellan människor, som han inte alls velat något illa. — Men hur i all världen skulle han då ha burit sig åt?

När han skilts från doktorn hade det icke varit utan att han gått med en dunkel förhoppning, att på hemvägen få se doktorinnan dyka fram vid en trädunge eller vägkrök. Så mycket trodde han sig veta om kvinnor, att om en man en gång verkligen begett något för en av dem, det skulle ha kommit bra mycket emellan för att hon någonsin ville alldeles avvisa ett om också sent tecken på trofasthet. Hat var säkert det sällsyntaste som skilde älskande åt och absolut intet som tydde på likgiltighet. Och doktorinnan hade nog förstått att han, Brag, begagnat sig av tillfälligheter — det upphittade brevet och det andra — lögnerna — för att närma sig henne. Att han var en direkt budbärare för en viss person, som ännu hade något att säga henne — att denna vissa person sände henne ett budskap — en förklaring — en sista. Att Ledin var död tog han för givet att hon visste. Hon läste tidningar, så hade hon läst det — och behövde icke frukta en levande. Eller kanske ändå — hela familjen hade ju blivit lite besynnerlig då Ledins namn kom på tal. Hon var kanske särskilt rädd för mannen. Han hade nog händer att ta i kvinnor med, denne doktor i botanik. Kvinnan stod ju växtriket nära. —

Brag reste sig ur sina funderingar och började trava omkring i rummet, småsvärande över sitt dilemma.

— Att hon också skulle försvinna med det-

En prima ballerina, som lämnar scenen.

Victoria Strandin som Kleopatra.

Victoria Strandin.

Kostymbild.

"TVÅ ROSOR PÅ SAMMA STJÄLK, TVÅ stjärnor i samma stjärnbild", säger Scribe eller någon av de där gammaldags herrarna någonstädes i en av sina otaliga komedier, och det är icke så utan, att de sirliga, en smula sentimentala orden komma för en, då man står inför premiärdansösen vid Kungliga teatern fröken Victoria Strandin och hon nästan omedelbart börjar tala om sin syster Ebon.

Det har för övrigt funnits en hel bukett rosor på samma stjälk av syskonen Strandin vid Operan, både systrar och bröder, ty familjen är hängiven dansen, från vaggan om också inte precis ända till graven. Fröken Victoria har hållit ut längst, hon började vid sex års ålder i operans balettskola under fru Lund och har varit trägen och trogen i trettiofem år, aldrig försummat en repetition, aldrig varit sjukrapporterad, men nu vill hon sluta, "medan det ännu är roligt att dansa, medan man ännu kan känna, att repetitionerna går man till med glädje".

Men det måste ändå ha känts en smula påkostande, då fröken Strandin vid avskedsrecepten skildes från publiken för alltid, sedan hon givit

en provkarta på sin konst i ett solo ur "Leonora", den tjusande Sevilliana ur fjärde akten i "Carmen" och slutligen i Scheherezade. Som prinsessan Zobeïde utvecklade hon hela sin grace och charm. Hyllningen antog också karaktär av ovation och scenen fylldes av blommor och lagerkransar, därav flera från kamrater vid scenen.

Fröken Strandin fick tidigt ledande danspartier. Med många av sina medsysstrar, delar hon förkärleken för Fenellas parti i Den Stumma, som faktiskt är en mimisk framställning, en hel roll, ytterst tacksam för den dansös, som förstår att göra något av den. Och de som minnas Victoria Strandin i Den Stumma ha ett angenämt intryck av att hon kunde konsten.

Bland andra favoritroller som fallit på fröken Strandins del under årens lopp nämner hon "Askungen" och ett litet parti i "Barnens juldröm".

— Det var så förtjusande att dansa för en hel salong fylld med barn, som pratade hela tiden, medan man dansade, och fast det var mörkt i salongen, säger fröken Strandin.

Erbjudanden om engagement till utlandet ha icke fattats för fröken Strandin, men hon har alltid motstått frestelsen, även om villkoren många gånger synt lockande.

— Jag ville följa syskonens utveckling, säger hon, inte visste jag då att de skulle gå och gifta sig den ena efter den andra. Och så har jag alltid varit fästad vid mitt arbete här och vid publiken. Och den har alltid varit hygglig mot mig.

Det är icke bara i 25-öresböckerna som en konstnärs yrke och hans verkliga jag stå i strid med varandra: klowner med tragik i hjärtat och små fjärlslätta dansöser med starka känslor för hem, familj och fosterland.

Och fröken Strandin säger:

— En tid var vi fyra stycken systrar vid operan på en gång. Det var så roligt, särskilt när vi gick hem om kvällarna efter föreställningen. Vi var som en hel trupp, där vi gick Drottninggatan uppför och alltid hade vi så mycket att tala om med varandra...

samma. Nu ser jag henne aldrig mera. Och brevet — vad skall jag göra med det?

Han smällde argt med brevlappen som han tagit ur fickan och gått och tummat på. Han blev stående och höll den upp mot det avtagande dagsljuset. Den var ogenomskinlig. Han tände lampen och höll den upp en gång till. Samma resultat. Han slängde den ifrån sig på bordet och återtog sin vandring. Dock strax därpå stod han ånyo framför brevet och tuggade.

En döendes sista vilja, hette det! Ba! Ord, ord, ord! Man kunde ju inte påtvinga den någon som inte ville veta av den. Brevet var herrelöst gods, hemfallet åt — nej, i rätta händer.

Han grep det raskt, rev det rätt över i två delar — och höll plötsligt inne.

Var det ändå inte nödvändigt att han visste vad som stod i det?

Han plockade resolut ut de båda bitarna ur kuvertresterna, vecklade upp dem, lade dem tillsammans och läste:

Endast dig har jag älskat, endast dig älskar jag.

Det var alltihop.

Skrivet i stadig, upprättstående, nästan textad skrift.

Det — det — det — stammade det i hans hjärna — det var alltihop? —

Han läste om igen:

Endast dig har jag älskat, endast dig älskar jag.

Det budskapet hade hon redan mottagit. Det hade hon anammat i samma stund han nämnt avsändarens namn. Och hon hade visat det genom att göra sig osynlig.

Brag tog brevbittarna och förde dem en och en över lampglaset, och när de brunno för full låga, lade han dem varsamt på kakelugnsstenarna, där de fingo brinna ut och svarna. Så slog han upp fönstret, andades lättare — och trodde sig färdig.

Men på morgonen, då han strax före tåggets ankomst steg ur gästgivar-skjutsen, såg han en dam stå framför stationshuset. Det var kusinen. Hon var i riddräkt och hästen stod bunden ett stycke bort och väntade. Han trodde knappt sina ögon och måste anstränga sig att icke överraskningen skulle se ohövlighet ut. Henne hade han alldeles glömt av, sedan doktorn distraherat honom

och han fixerat sig fast vid tanken på doktorinnan som den enda ifrågakommande. Visserligen påminde han sig nu att kusinen vid avskedet frågat med vilket tåg han nästa dag tänkte resa, men den frågan hade han tagit mindre allvarlig och svarat, att det nog vart med första lägenheten, så riskerade han inte att försumma den andra. Men hon hade tagit honom på allvar, hon, och därför var han nu lika förtvivlat inne i historien igen. Nu när brevet inte längre existerade. — Och kunde det vara möjligt...? Han önskade att tåget varit framme och han fått rusa förbi henne och in i det och att det genast gett sig av.

Då skjutsen stannat, hade han hälsat henne, och när han gjort upp med skjutskarlen, hade han vänt sig till henne och tackat för gårdagen.

Men om han ett ögonblick trott sig slippa undan med intetsägande fraser och artigheter, misstog han sig grundligt.

Hon överrumplade honom.

Det gällde ju också minuter, kanske min-dre.

SILKESKOPTAN
"ELEGANT"
 EN MÅNGFALD MODERNA FÄRGER
 KR. 74.50
 A/B NORDISKA KOMPANIET
 BREVORDEREXP. STOCKHOLM

Fyrtornets
FISKBULLAR
KAVIAR
SARDINER
RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Majjessill, Aptibitar, Vingasill, Rensad anjovis i dill, Skinn- o. benfri ostronanjovis. Levereras i bleckkärl.

A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker
 GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

Till tvätt och diskning!
 Ersättning för tvål och såpa,
GAHNS
TVÄTTEXTRAKT
 graderade flaskor.
 En flaska till 100 liter vatten
 Om bruksanvisningen följes erhålles tillfredsställande resultat.

Symaskiner repareras billigt
 O. ABELEEN, Västmannagatan 12
 25-årig praktik. A. T. 204 48 och 127 65.
 Intyg: På begäran intygas härmed, att hr O. Abeleen har justerat våra linnesömsmaskiner, därav en särskilt invecklad tvånålig knapphålsmaskin, och har han utfört detta arbete till vår fulla belåtenhet, på grund varav vi kunna rekommendera hr A. såsom väl hemmastad i sitt yrke. Stockholm den 15 Sept. 1902. Aktiebollaget Nordiska Kompaniet. (Josef Sachs.)

BILLIGA KAPPOR

KUL. HALV-LÅNGA KAPPOR
 fr. Kr. 47.—

KUL. HEL-LÅNGA KAPPOR
 fr. Kr. 100.—

DAMKONFEKTIONEN
 DROTTNING. 74, 1 tr.

PAUL U. BERGSTRÖMS A.-B.

— Var det verkligen bara tillfälligheten som förde er till oss, frågade hon.
 Hon såg nog så säker ut, men han hörde på rösten hur hjärtat bultade i bröstet på henne, och han inbillade sig se hur hon ångslades över att ej hinna få svar.
 Ett dovt sig närmande buller hördes på avstånd — tåget...
 — Nej, svarade Brag. Det var inga tillfälligheter. Jag hade en hälsning med mig.
 Han hade tagit sitt parti och beslutat gå henne till mötes. Så skulle han väl antligen få visshet, menade han.
 Hon hade blivit blossande röd och hennes ögonlock halvslöto sig, medan ögonen under dem började söka och slutligen stannade vid hans händer. Alldeles som snåla barns ögon, när de väntat något av en och man kommit tomhänt till dem. Och han hade ingenting i händerna mer än sin resväska.
 Tågbullret hördes allt närmare och han återtog:
 — Jag hade en hälsning med mig. Jag tyckte att jag hade framfört den.
 — I går?
 Hon såg hastigt upp på honom.
 — Ni tog bestämt fel på adress.
 Det kom i en underligt pockande ton och hennes blick var hård.
 Brag var nu övertygad och viss på sin sak. Den som skulle haft hälsningen hade fått den och han var utan minsta bekymmer för det uppräntade brevet. Här hade han säkert inte lämnat det ifrån sig.
 Tåget ångade fram i kröken.
 Brag stod tyst, beredd att skynda in i första bästa kupé.
 Då skiftade hon hamn — eller den påtagna föll av henne.
 — Så var det då sant...
 Hon talade som om hon varit ensam och hennes röst ljud milt sorgsen.

— — —
 Brag hade slagit sig ned i vagnskorridoren och betraktade det förbilande landskapet. Av Hemforsa syntes inte ett spår och hade icke synt ens när tåget lämnade stationen. Det var med en gång som om den lilla platsen inte alls funnits till.
 I gengäld var den nejd tåget nu passerade inte mindre vacker. Med långsluttande fält och ängar ned mot leende små sjöar och björkdungar, hagar, bondstugor, lysande röda, och alléer, som förde upp till herrgårdar eller till och med slott. Och då och då ett blått berg, som liksom på lek drog fram och förbi ögat.
 Brag mindes Ledins ord:
 — Man skall alltid bo mitt emot där det är vackert, så har man alltid något värt att se på.
 — Åja, det låter bra, tänkte han. Men ibland kan det vara bäst att ha det vackra bakom sig. Och understundom kan det vara ett nöje att få fara det förbi...

Spalten om böckerna.
 PERSONKARAKTERISTIKER OCH BYGDE-skildringar synas ligga väl till för fru Cecilia Bååth-Holmbergs flitiga penna. Hennes vakna blick för svenskt kulturliv, hennes intresse för natur och folk i skilda provinser och icke minst hennes förmåga att gå till källorna vid tecknandet av betydande personligheters karakterer och arbetsinsatser i svenskt samhällsliv — allt detta ger hennes framställning fylldhet och liv.
 Med relativt korta mellanrum har från J. A. Lindblads förlag nu senast utkommit tre ansevärliga volymer av hennes hand: Från gammal tid och ny, I heta striders land och Orter och människor. I kaleidoskopisk

DUN TÄCKEN

Högsta komfort.
 Idealet för all sängbeklädning.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
 SPECIALFABRIK - VINSLÖV.

Katalog på begäran. Rikstol. 20 & 121.

A.-B. FÖRENADE PIANO- & ORGELFABRIKER
 GÖTEBORG.

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förmåsta fabriker.

NORMAS FRUKTGELÉPULVER
 Ca 35 gram gelépulver giver ca 650 gram delikat Apelsin-, Citron-, Hallon- eller Körsbärgelé.
 Finnes i alla välsorterade affärer.
AKTIEBOLAGET NORMA
 KEM. TEKN. FABRIK, STOCKHOLM I.

I 100,000 ex.
 har det norska originalet av H. A. Foss:
TORPARPOJKEN
 sålts. 2:a sv. uppl. Häft. 3 kr., inb. 4 kr.
Lindblads Förlag, Uppsala.
Lyckade bakverk
 Åstadkommas lättast med
Nornans Jästpulver

STEINWAY
 Ensomagentur: Steinway & Sons
 Sundholms pianomagasinet
 Jakobsgatan 38, Stockholm.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med **Gooda-Jästmjöl**. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjålet. Burkar å 15, 25 o. 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Billigt smör

erhålles genom användning av

Winborgs Stek- och Bakolja

som fullständigt ersätter smöret.

Finnes i varje Speceri- och Konservaffär.

A.-B. TH. WINBORG & Co.

Kungl. Hofleverantör.
STOCKHOLM.

Goff sover den

som köper sina varor från vår firma och blir nöjd och glad. Rekvirera ofördröjligen vår nya sommarkatalog, så att Ni må kunna göra Edra inköp hos oss. Vi äro kända för våra goda kvaliteter och billiga priser. Katalogen omfattar bl. a. en stor sortering finna säsongartiklar o. erh. gratis under korsband mot endast portolösen.

Ahlén & Holm, Stockholm.

KAFFA

— INGEN KRIGSTIDSKVALITÉ —
gamla allmänt erkända goda tillverkning, oumbärlig vid tillagning av en kopp välsmakande kaffe, finnes numera att tillgå i paketer å 25 öre uti varje välförsedd Speceri- och Kaffeaffär.

Stockholms Kaffe Aktiebolag

Riks Tel. 1023 STOCKHOLM Allm Tel. 244

VOLTA

elektriska värmeapparater för alla husmoders system, lätt och angenämt

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA

ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTJÄLLN. BIRGERJÄRISG. 21

växling bjuder författarinnan här avsnitt ur vårt lands historia, till essayer utformade porträtt av betydande kulturgestalter, naturbilder, beskrivningar över minnesvärda slott och kyrkor m. m.

I den förstnämnda volymen skildras Otto Lindblad, Lundagårds sångare, med älskvärd humor och mot den stämmingsfulla bakgrunden av det dåtida akademiska Lund, vidare behandlas politikern, sjömannen och poeten P. O. Stackelberg — en av kvinnoensakens eldigaste förkämpar, som avfattade sin motion om gift kvinnas äganderätt på vers, ej mindre än 350 strofer på ottave rime — och som för övrigt var en av dessa viljestarka pliktmänniskor för vilka intet gående på ackord existerar. Även den store Malmöborgaren Frans Suell är föremål för en intressant karaktäristik i sammanhang med en skildring av den skånska huvudstadens utveckling, vilken i mångt och mycket berodde på Suells initiativkraft.

De skånska minnesbilderna fullständigas i nästa bok, I heta striders land, som bl. a. ger skildringar från Skånes blodsår, innan landskapet nådde sin slutgiltiga förening med Sverige. I kapitlet "De tre excellenserna" — Louis de Geer, J. Kr. Toll och Hans Gabriel Trolle-Wachtmeister — är författarinnan delvis inne på Carl XV:s för henne kära och omsorgsfullt studerade tid, vilket också märkes på pennans sving och framställningens värme.

Orter och människor slutligen har till skådeplats Västergötlands urgamla kulturbygd, sådan den visar sin fägring på Kinnekulle och Billingen samt närgränsande nejder. Författarinnans skarpa blick, då det gäller att infånga landskapets flora och fauna, och tillika hennes poetiska naturuppfattning ha i boken avgivit förträffliga naturskildringar, mot vilkas fond hon låter de historiska och kulturella rörelserna draga förbi.

Men det är icke enbart lusten att berätta om vacker natur och stora mäns levnad, som förmått författarinnan att skriva ihop dessa paginastarka böcker. Hon har icke för intet varit med om att under decennier fostra svensk ungdom på Tärna — även som författarinna talar hon i fostrandets syfte. Dessa kulturuppsatser avse att väcka håg för allt som heter svensk odling, de avse att öka svenskens kärlek till sitt land, där den redan finns, och väcka den där den slumrar. Författarinnans eget fosterländska patos och hennes etiska viljeutströmning ha ju ofta framkallat både bifall och opposition, båda förklarliga på grund av hennes kategoriska ställningstagande till vitala samhällsfrågor.

I dessa böcker för hon svenskhetens talan på ett uteslutande sympatiskt sätt, varitill kommer att hon är en berätterska, som förstår att låta humor och allvar ingå en för läsarens studielust förmånlig allians.

En bok med ganska betydande konstnärliga egenskaper är den danska författarinnan A g n e s Henningsens roman "Den stora kärleken", vilken utkommit i svensk översättning på Ahlén & Åkerlunds förlag. Denna nutidsskildring med lokaliteterna förlagda till Paris och Köpenhamn och vars huvudpersoner äro en målarinna och en poet, utmärker sig för fin iakttagelse, träffsäkerhet i karaktäristiken och skärpa i behandlingen av det erotiska temat. Modernt känsloliv underkastas här en ingående dissektion, och det är icke så liten skepsis i teckningen av de båda huvudpersonernas attraherande och repulserande stämningar.

Det finns artistiskt fina detaljer i boken och flödande fantasi, säkra grepp, även här och där en djärv färgklatsch av den humor, som hör hemma bland konstnärskolk. I skildringen av maskraden har författarinnan måktat framtrölla en intensivt levande köpenhamnsk interiör, som etsar sig fast i läsarens minne.

E. H—N.

Aktiebolaget
John U. Löfgren & Co
Kgl. Hofleverantörer
Stockholm

SVART SILKESSTRUMPA

— dam — extra 1:ma kval. Förstärkt hül och tå. Nyinkommen, amerik. tillverkn. Pris 4,80 Vanligt pris c:a 12 kr. Silkesstrumpa lägre kval. kr. 4,20. Mot postförskott franco. —

A.-B. Varuhuset, Kristianstad.

VILLABYGGARE

Väggpapp o. Tjarpapp, högsta kvalité, alltid billigast hos **Tapetkompaniet**, Katarinavägen nr 7 (vid Slussen). Riks. 99 05. Allm. 183 20.

Vykort, Bjudningskort och Matsedlar med bild av herrgårdar och villor utföras efter insänd fotografi. Billiga priser. Prov på begäran.

A.-B. Malmö Ljstrycksanstalt, Malmö.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 30 april 1919.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning	40,000,000:—
Obligationer	20,000,000:—
Svenska statspapper... ..	2,000,000:—
Fastigh. o. inventarier ..	500,000:—
Reverser mot säkerhet ..	
Växlar	141,323,062:57
Kreditiv- o. löpande ..	78,988,657:50
räkningar	53,919,659:59
Hos inhemska banker ..	7,263,763:53
» utländska » ..	4,537,500:—
A andra räkningar	5,504,827:79
	4,014,546:31
	12,647,581:21

Kr. 370,699,598:50

Kr. 370,699,598:50

Det första villkoret för livsglädje

är stadig hälsa, det första villkoret för stadig hälsa är förnuftig hygien, den första grunden till all hygien är absolut renlighet och den nödvändigaste saken för renlighetens bibehållande är ett Universal-Rengöringsmedel. Det mest fullkomliga, alla hygieniska fordringar motsvarande rengöringsmedel är

"SOLIDAR"

»Solidar rengör allting oklanderligt, grundligt och fort, dödar alla skadliga bakterier, decimicerar alla föremål, som ständigt äro i bruk, uppfyller de högsta fordringar och är enkelt, bekvämt och billigt i bruk. Därför köper den kloka, nutida husmodern endast »Solidar». »Solidar» försäljes överallt.

SOLIDAR

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT.

Forts.

N:r 27. 1) Är 48 år och tämligen väl bibehållen, men nu börja rynkor och bruna fläckar att visa sig. Hur tillgår ansiktsmassage, eller vad är att göra? — 2) Mitt hår börjar bli bra tunn. Är massage bra? Eller finnas andra bättre medel att få håret att ånyo växa till? Vid tvättning av håret (med varmt vatten och gammal grönsåpa) kunna vi ej få ut allt fett utan kännes håret trött efter torkningen. Detta gäller min dotters hår, mitt blir däremot bra. Beror detta på att vattnet är kalkhaltigt? Är borax lämpligt att använda i vattnet? — 3) Vad skall göras mot armsvett?

Fru Blanche.

Tvätta ansikte och hals varje aften aften med varmt vatten och god tvål. (Är vattnet kalkhaltigt så tillsätt litet borax.) Utför därefter massage med någon fin hudcrème med flatsidorna av händerna och med fingertopparna, alltid uppåt och utåt; över rynkorna i pannan och på överläppen med en roterande rörelse och på ögonlocken lätt vibrerande med spetsen av långfingret. — För bruna fläckar se sv. på fr. 2 i n:r 11. — 2) För att stärka håret är ingenting bättre än att sköta det hygieniskt med regelbundna tvättningar så som står beskrivet i sv. på fr. 533 i n:r 8 detta år. Borax i tvättvattnet då man tvättar håret är alltid nödvändigt när vattnet är kalkhaltigt, likaså ättika i sköljvattnet för att få bort allt såplödder. Daglig massage på hårbotten så att skalpen röres under fingrarna är mycket hårstärkande. — 3) Tvätta armhålorna minst två gånger om dagen med ljumt vatten tillsatt med alun och pudra efter torkningen med pulveriserad violrot.

N:r 28. Ville gärna hava utförlig beskrivning på hur man kokar valnötsblad för att använda mot grått hår och hur behandlingen är. Jag är ny prenumerant och kan därför inte hänvisas till föregående år. Jag ville gärna bli av med mitt gråa hår, då jag endast är 30 år.

Hurtig Skånska.

Se svaren på frågorna 12 i n:r 12 och 14 samt 19. Vidare sv. på fr. 22) i n:r 11.

N:r 29. Vill Fru Skönhetsdoktorn vara så god och säga om 15 min. ansiktsmassage, om det sker utan uppehåll varje kväll, är nog? Eller behöver man hålla på längre? — 2) Min hud tycks ej alls tåla någon fet hudcrème, särskilt om det är mandel i den, ty därav får jag fullt med små finnar. Vad skall jag då använda till massagen i stället?

Lillian.

10 min. ansiktsmassage varje kväll är tillräckligt, men var ihärdig därmed. — Försök någon hudcrème med havre i, vilket brukar vara välgörande för huden, och växla om med en vätska bestående av lika delar glycerin, rosenvatten och arnikatinktur, vilket senare nu för tiden får ersätta sprit, som ej fås utan recept av läkare.

N:r 30. Snälla Fru Skönhetsdoktorn, giv mig ett råd hur jag skall få bort finnar i ansiktet. De göra ibland så gränslöst ont, att jag knappt törs röra vid dem. Då de sedan gå bort på en tid, får jag fula ärr och små röda prickar, som visst aldrig vilja gå bort. Har försökt med litet av varje, men ingenting hjälper. Cajan 18 år.

Tag in något blodrenande och undvik hetsiga drycker och fet och kryddad mat. Tvätta ansiktet varje aften med varmt vatten och tvätta sedan finnarna med följande: Utfälld svavel 3 gr.; kamfer tinktur 3 gr.; rosenvatten 110 gr. Något härav uthålles i en liten kopp och renad vadd användes att tvätta finnarna med, vilket även kan ske ett par gånger under dagens lopp. — När en gång alla ingredienser till gurkmjölk kunna anskaffas, bör ni

Förmånliga afbetalningsvillkor.

En plats-annons uti Vermlands-Tidningen läses i öfver Vermlandshem. 10,000

Länets enda dagliga tidning. Huvudkontor: Karlstad.

TRÄDGÅRDSBÖCKER Ny förteckning gratis från A.-B. Hedéns Bokhandel, Hålsingborg.

Studenter

erhålla anställning som elever på apotek. Avlöning genast. Upplysning om framtidsutsikter, avlöning m. m. genom Apotekarnes Platsbyrå, Stockholm 8.

Grått Cheviot-Strumpgarn säljes i mindre poster mot postförskott till kr. 15:90 pr kg. Garnprov mot 12 öre i frimärken. KRISTINEDALS, Lidköping.

Annonsera i Idun!

För den nyfödde

Komplett utstyrel, stora praktiska plagg välsytt av allra bästa tyger. Pr kartong Extra elegant 12,50. Praktiskt sänglinne 20 kr. finaste pi-quettröjor 4 kr. Bärmantlar 6 kr. Fin fina mössor 3 kr. Fru Caspersson, Järntorgsgatan 3, Örebro.

tillreda sådan, ty den är utomordentligt välgörande för huden. Se rec. i sv. på fr. 23) i n:r 11. Fru Skönhetsdoktorn.

SVAR

N:r 75. Har ni varken släkt eller personliga bekanta i Stockholm — och det har ni nog ej, eljest hade ni nog ej behöft fråga i en tidning — så tror jag ej att det vore trevligt att komma dit. Jag har en gång sett i en svaravdelning eller en fråga var det visst, där tvänne damer med ej så litet pengar, flyttade till Stockholm De beklagade sig över att pengarna räckte så dåligt i huvudstaden. Och detta var före kriget. Och tänk nu. Enormt dyra hyror, för den enklaste lägenhet, vare sig i Stockholm eller i Råsunda. Jag vet en bekant familj som bor där. Och så utan vänner och bekanta i en sådan öken om jag så får säga. Ty en storstad är en öken, för den som inte har vänner, eller åtminstone bekanta. Hyr en liten trevlig villa någonstades i närheten av stad. Kanske ni kunde köpa villan sedan, eller något annat, eller bo i den även om vintern. Vid Falsterbo finns förtjusande villor. Tänk så härligt vid det nu så moderna Falsterbo, med den stora turistströmmen och de många badgästerna. Utanför Malmö finns det också förtjusande villor. Många Malmöbor bo där ute och mannen reser in till sitt arbete dagligen och familjen har det härligt därute. Nu menar jag inte precis att ni skulle flytta ackurat till något av dessa ställen, utan tag blott detta som ett exempel, något som just nu föll mig in. Ni bör flytta till en ort, som ni något så när känner till och där ni har vänner och bekanta. Atminstone tycker jag detta. Men kanske er man skulle ha plats i Stockholm. Då blir det ju en tvungen sak. Ni får själv fördela utgifterna. Vi veta ju ej edra prentioner på mat och komfort etc. etc. Ebon.

N:r 76. Som jag i åratat varit svårt pinad av samma onda, vill jag härmed säga en sak: Undersök edrum, framförallt liggrummet, om ej där finnes arsenik. Undersök allt. tapeter, möbiltyg sängkläder, täcke, filtvar rullgardiner m. m. Mitt onda kom av arsenik och jag blev bättre, då gifftet avlägsnades; fast det gick långsamt. Starkt kaffe var det enda, jag tyckte lindrade för stunden, då det onda ansatte mig. Kan man så få stärka nerverna, är det nog utmärkt bra. B. M. —

— Insänd adress och porto till Iduns redaktion för erhållande av flera svar.

N:r 77. Vi tro att Timmermansorden i Stockholm motsvarar era fördringar. Begär upplysningar direkt därifrån, adress Eriksberg, Stockholm.

N:r 78. För Köpenhamn pension Westerhuus Vestervoldsgade 115, fröken Salicath Bilowsväje 50 (om somren på landet). För Bornholm och Jylland se Idun n:r 15 svar 76. Li.

BREVLÅDA.

REDS. BREVLÅDA.

Nina. Odugligt — utom för papperskorgen.

Nn. Vi avvakta prosaskissen, värlyrik ha vi till överflöd.

Måttan. Hör utslutande hemma i ortstidningarna.

E. A. b. n. Avböjes.

V-g-t. Ett av de oräknliga bidragen till den menlösa värlyriken.

Sans espoir. Kunna ej stå till tjänst.

K. L. Redaktionen hade redan en nekrolog över samma person till sitt förfogande.

Eugén B. Nej.

En ung bonddräng. Den våren, vad har den icke allt på sitt samvete!

Lairame är hårt trängd av världens gemenheter och kväder av denna anledning:

Ej vill jag längre till midjan vada i vämjelig träck,

förrn jag mister min släktskap med vidjan

vill i skrovet jag kraftigt slå läck.

Formuleringen är något dunkel, men man anar hemska krafter på djupet.

HUDDIK TVÄTT-PULVER

(MED VIOLDOFT)

sparar tid och arbete

BARNÄNGENS

KEMISKA FABRIKERS A.-B.

H. M. KONUNGENS HOVLEVERANTÖR

GRUNDAD 1868

Vinstvärde för 156,000 kr. utlottar Stora Lotteriet

Lotten kostar

2.10

Dragning den

31 Maj

Lotten kostar

2.10

Vinstlotterna inköpas av A.-B. LEVERATOR, Styckjunkaregatan 5, Stockholm, för 80 proc. av värdet, vadan deltagarna i lotteriet tillförsäkras samma förmåner som i ett

PENNINGLOTTERI enligt följande Vinstplan:

Vinstvärde		Inlöses för	
Vinst 1	15.000 kronor	12.000 kronor	kontant
Vinst 2	14.000 kronor	11.200 kronor	kontant
Vinst 3	10.000 kronor	8.000 kronor	kontant
Vinst 4	10.000 kronor	8.000 kronor	kontant
Vinst 5	7.000 kronor	5.600 kronor	kontant
Vinst 6	4.000 kronor	3.200 kronor	kontant
Vinst 7	4.000 kronor	3.200 kronor	kontant
10 vinster, tillsammans värda	15.000 kronor	12.000 kronor	kontant
10	5.000 kronor	4.000 kronor	kontant
100	10.000 kronor	8.000 kronor	kontant
150	7.500 kronor	6.000 kronor	kontant
8728	54.500 kronor	43.600 kronor	kontant

OBS! Sammanlagda vinstvärdet 156,000 kronor.

Lotterna kosta kr. 2.10 utom Sundsvallslotteriets, som kosta kr. 2.50.

SERIEBESTÄLLNINGSEDEL.

Sänd, intill dess denna rekvisition återkallas, månatligen mot postförskott st. lottsed i ERNST NORE's LOTTERIER, varvid kostnaden för dragningslista och porton även uttages. 10-öres rabatt per lottsedel förbehålles. den 1919

(Tydligt namn)

(Tydlig postadress)

BESTÄLLNINGSEDEL.

Sänd mot postförskott st. lottsed. i

STORA LOTTERIET, med dragning i Maj

..... den 1919

(Tydligt namn)

(Tydlig postadress)

Specialutbildningskurs

för studenter och damer med högre flickskolebildning i handelskorresp., stenografi och maskinryv. för svenska, tyska o. engelska språken anordn. på det vackra Yxjö i Sthms skärgård d. 26 juni-15 sept. Föreläs. i bankteknik av erfaren bankkursledare. Gedigen utb. God pension o. mod. pris. Få kvinnor äro så väl avlönade som de språkkunniga stenograferna. **Marga Johansson, Ex. lär. Bankkorresp., adr. Djurholm-Danderyd. A. T. Dand. 16. Riks Norr 992.**

LEDIGA PLATSER

EN SNALL OCH PÅLITLIG BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning och husliga göromål får lätt plats 1 juni - 1 sept. ev. längre tid i läkarefamili som under sommarmånaderna vistas i västkustbadort. Familjen består av 2 vuxna och 2 barn, för vilka senare sköterska finnes. Lön efter överenskommelse. Svar med nödiga referenser och helst foto till D: i Söderlund, Salgrenska Sjukhuset, Göteborg.

ENKEL BÄTTRE FLICKA erhåller genast plats som barnsköterska i familj & lantegendom i Halland. Svar med foto, lönepret och betygsavskr. till »Lantegendom nära stad», Iduns exp. f. v. b.

FÖR BILDAD, anspråkslös flicka, som vill åtaga sig en husas åliggande, något kunnig i sömnad och dessutom villig biträda med varjeandra inom ett hem förekommande göromål, finnes plats genast uti större familj. Jungfru finnes. Svar med lönepret., rek. och foto till »Familjlema», Skara.

PLATS FINNES för en anspråkslös bättre flicka, villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Kunnig i matlagning. (Jungfru finnes.) Svar till Hofra Gärd, Nyköping.

BÄTTRE FLICKA, vad vid barn, får god plats, att jämte husmor sköta 3 barn (7, 5 och nyfödd), familjemedlem. Svar med ref., foto och lönepret. till »Officersfamilj», p. r. Lidköping Villastad.

BÄTTRE FLICKA erhåller god plats att sköta 2 personers hushåll. Alla bekvämligheter finnas. Sv. till Kampudden, Arvika.

Bättre flicka erhåller plats som KOKERSKA. Svar med betyg och foto till Husmodern, Lasarettet, Alingsås.

Bättre flicka önskas fr. 1 juni som husmors ensamhjälp i vänlign o. fin familj. Endast vuxna. Eget rum. God lön. Betyg o. foto till fru Enblom, Auralåven, Djurholm.

Bättre flicka, villig deltaga i förekommande göromål jämte vården av en liten rar gosse, 6 mån., erhåller genast plats mot fritt virove i familj bosatt vid badort. Sv. t. »Barnfröken», Ryd p. r.

En barnkär, bättre flicka får plats att gå frun tillhanda med sömnad och barnens vård. Svar till »Snarast möjligt», Iduns exp. Sthlm. Bättre, frisk och i hushållsgöromål

duglig flicka får genast plats i mindre familj på vestkusten. Svar till »J. B.», Iduns exp. f. v. b.

Enkel, pålitlig flicka erhåller god plats 1 juni som husmors hjälp samt vara behjälplig med barnens tillsyn. Tillfälle lära hushåll om så önskas. Jungfru finnes. Svar till »Familjemedlem-Pålitlig und. adr. S. Gumaelli Annonnsbyrå, Sthlm f. v. b.

Dalarnes sinnesslöanstalt, Hedemora, äro en lärarinne- och en översköterskebefattning till ansökan lediga. Löneförmaner: fritt virove, 500 kr. i grundlön och 400 kr. i dyrtidstillägg för år 1919. Kompetens: för den förstnämnda helst Slagsta utbildning och för den senare sjuksköterskeexamen. Ansökningshandlingar ställas till Styrelsen och åtföljda av präst-, läkare- och övriga betyg varmed sökanden vill styrka sin kompetens insändas till föreståndarinnan före den 26 maj.

Vid kunniga, bildade flickor få plats som kokerska och husa. Svar till Sjukhemmet, Aspöden.

Plats finnes för två bildade flickor, den ena för köket, den andra för innessysslorna nu genast hos familj i Värmland. Svar med foto och lönepretentioner sändes till Fru Disponent Olsén, Arvika.

Bättre flicka, villig utföra ensamjungfrus sysslor, erhåller god plats. Eget rum, två pers., ett barn, barnsköterska finnes. Sv. t. »Officersfamilj», Karlsborg p. r.

Duglig kokerska erhåller förmånlig plats 15 maj i mindre familj. Svar med betyg och löneanspråk ställes till »Ingenjörfamilj», Grängesberg.

Frisk, anspråkslös flicka, fullt kunnig i matlagning, erhåller plats i köpmannafamilj 15 maj, med hög lön. Svar till »Pålitlig», Annonnsbyrå, O. Larngat. 1, Göteborg.

För mindre lantegendom, belägen i Bohuslän i Göteborgs närhet vid saltsjö, sökes en lämplig kvinnlig person, helst äldre, till att sköta ekonomin samt hushåll för 3 till 4 personer. Största delen av livsmedel finnes på egendomen. Giff rättare med eget hushåll är anställt. Sökande bör vara fullt kompetent, värekommenderad samt förut innehaft liknande syssla. Ägaren är bosatt i Göteborg och endast under sommarmånaderna vistas där med sin familj med eget hushåll. Ansökan med betygsavskrifter och fotografi, svarsporto f. v. b. sändes till Iduns exp., märkt »Mindre lantegendom».

Bildade flickor

antagas som elever på sjukhem i Stockholm. Svar till »Sjukhem», N. K. Annonnsbyrå, f. v. b.

Köksföreståndarskeplatsen

vid Kalmars läns sanatorium bliver ledig för tillträde den 1 nästsk. juli. Lön 500 kr., fritt virove och fria skatter samt 66 2/3 % dyrtidstillägg för innevarande år. Ansökan, åtföljd av betyg, insändes till Sysellomskontoret vid Kalmars läns sanatorium. Adr. Mållilla kyrkby senast den 15 dennes.

Bildad dam

praktisk, energisk och socialt intresserad, sökes som organisatör och ledare av hushållsskola med förut ej provad typ. Referenser. Svar till »Skoltyp», Iduns exp. f. v. b.

STUDENTSKOR!

För två studenter finns plats som elever å Apoteket Gripén i Sundsvall, att tillträda 1 juni eller något senare.

Sjuksköterske-plats

till ansökan ledig inom Ramsele socken, Västernorrlands län, att tillträdas den 1 instundande juni, lön 800 kr., fritt husrum och ved, ersättning tjänstgöring enligt landstingets beslut. 3 månaders uppsägningstid. Ansökningar insändas före den 15 maj till Kommunalnämnden, Ramsele.

Föreståndarinne-plats.

Bildad, barnkär föreståndarinna sökes för kolonien Hemgården, som hålles öppen året om för svaga barn från Sundsvalls folkskolor. Betyg och löneanspråk insändas före den 1 maj till Skollovskolonierna, Sundsvall.

Slöjd- och Vävlärlarinna

med skyldighet att mellan kurserna biträda i hemslojds-magasinet, erhåller anställning vid Föreningen Värmlands Hemslojd, Karlstad.

PLATSSÖKANDE

LÄRARINNA, något hemmastadd i enklare matlagning, önskar mot fritt virove och fri resa komma i trevlig familj att under kunnig matmors ledning lära vad till ett hushåll hör. Familjemedlem. Ej rädd för besvär och arbete blott det ej bliver allt för tungt. Svar emotset tacksaamt till »Anspråkslös 27 år», Iduns exp. f. v. b.

17-ÅRIG OSTGÖTISKA i 8 klass med gott sätt och bra betyg önskar i sommar att mot fria resor och fritt virove läsa och spela med ungdom i ålder 9-12 år hos godsägare — eller annan respektabel familj på landet event. vid badort. Svar till »Ostgötiska 1902», Svenska Telegrambyrå, Norrköping.

BARNFRÖKEN, som innehar plats sedan 1 okt. 1917, söker liknande plats eller som hjälp och sällskap till äldre dam. Helst på landet i närheten av stad eller samhäll. Kunnig i sömnad, handarbeten m. m. Svar emotset tacksaamt till »25 år», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL SMASKOLLÄRARINNA med lust för sjukvård önskar under fer. 1 juli-10 aug. plats som hjälp på sjukhus, barnhem el. i familj. Tacksaamt för svar till »24 år», Iduns exp. f. v. b.

EXAMINERAD BARNSKÖTERSKA med treårig praktik, enkel stillasam önskar plats 1 eller 15 juni i vänlign hem, att sköta spädbarn. Önskar komma till Malmö, Lund eller däromkring. Lön 60-70 kr. pr mån., fri resa samt helst familjemedlem. Goda ref. kunna företes. Svar till »Västmanländska 22 år», Döbelnagat. 87 n. b. adr. A. Vallin, Sthlm.

UNG SMASKOLLÄRARINNA önskar under sommarferien plats i familj att läsa med barn och även något deltaga i husliga göromål. Svar till »Medlem av familjen», Iduns exp. f. v. b.

KVINNLIG SJUKGYMNASIÖ önskar under sommaren plats å herrgård eller att medfölja äldre dam eller herre till badort som sällskap och hjälp. Även villig deltaga i hushållet. Svar till »A. R.», p. r. Göteborg 3.

UNG FLICKA, som genomgått husmoderskola och är kunnig i husliga göromål, önskar mot fritt virove, för vidare praktik och för att lära en värdinnas plikter, komma till bildad och trevlig familj på större egendom. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »Småländska 22 år», Iduns exp. Sthlm.

VERKLIGT GOTT HEM i mellersta Sverige sökes, där 18-årig flicka under duglig och förstående husmoders ledning kan få lära och som familjemedlem deltaga i ett hems skötsel. Svar med prisuppgift och övriga upplysningar till »Juli-sept.», Stens-torps p. r.

UNG, BILDAD FLICKA, som genomgått husmoderskola och vävkurs önskar snarast möjligt komma till bildad familj, där ung dam finnes, antingen till herrgård eller brukssamhälle. Villig betala efter överenskommelse och deltagar gärna i förekommande göromål. Svar till »Familjemedlem», Asgatan 22, Falun.

I GOTT HEM där verkligen god husmoder finnes önskar 17 års flicka plats att gå frun tillhanda för att lära ett hems skötande mot fritt virove, år ev. villig att betala något. Svar till »Familjemedlem», Box 21, Svege.

ELEMENTARBILDAD FLICKA, som några år innehaft plats å häradsskrivarekontor, önskar i väl dylik anställning. Svar till »Villig och pliktrogna», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA med god uppfostran, elev i åttonde klassen, önskar plats under sommaren att sysselsätta mindre barn ev. undervisa på lägre stadium. Ref. Svar till »1901», Stockholm p. r.

ENKEL, BARNKÄR LÄRARINNA önskar plats under juni-juli. Deltar i alla husliga sysslor. Sykkunnig. Fritt virove önskas. Svar till »Husmoderns hjälp», Iduns exp.

Söker Ni plats

på något av den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg att ett beprövat och av tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat använt förfaringssätt är att annonsera i IDUN. Insänd Eder annons till Iduns Annonnskontor, Sthlm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

UNG, BILDAD FLICKA

önskar komma till lantegendom, i verkligt god familj, som sällskap och hjälp. Svar till »E. T.», Iduns exp.

Var är den husmor,

som under tiden 1 juli-15 aug. vill i sitt hem mottaga en föräldralös flicka och lära henne en del av vad en blivande bondemora behöver veta. Sv. till »Lärlarinna», Iduns exp. f. v. b.

20-årig, enkel flicka

önskar till 1 juni, såsom familjemedlem plats å prästgård eller egendom, för att under husmors ledning få deltaga i alla i ett hem förekommande göromål. Ar villig erlagga någon betaltning. Svar till »Wilhelmina», Alvar-keleö p. r.

Språkkunnig lärarinna

vid 6-kl. komm. mellanskola önskar sommarplats. Studerat utomlands. Gärna till badort. Virove o. resor. »Nyta o. nöje», Iduns exp. f. v. b.

18-årig flicka

med realskoleexamen önskar mot fritt virove plats under sommarferien på större gård som sällskap och för att läsa med barn. Ar även villig gå frun tillhanda. Familjemedlem. Svar till »Viva 18 år», Iduns exp. f. v. b.

"BAKAHEMMA"

Äkta jästpulver
Absolut bäst.
A.-B. Schött & Son, Sthlm.

BLIVANDE GODSÄGAREFRU önskar under sommarmånaderna komma på större herrgård för att erhålla undervisning i allt vad till ett lantushåll hör. Goda referenser fördras. Svar till »I. S.», Iduns exp.

Var i Stockholm eller dess närhet finnes förstklassig pension, som mottager vuxen flicka dels för att lära hushåll, dels för vidare utbildning i språk (franska och engelska). Svar till Konsul R. C. J. Öberg, Hälsingborg.

För en 13-årig tös önskas god inackordering på landet där kamrater finnas. Svar till »Maj Augusti», p. r. Eskilstuna.

Vilohemmet Lillianborg, Jamshögsby, öppnas åter den 15 maj. Gott bord. Moderata priser. Förfrågningar besvaras. Rt. 61.
Maria Jansson, Hildur Svensson, ex. sjuksköterska.

Inackordering.

En 14-årig gosse önskar inackordering hos en skild eller familj, då han måste vistas i Stockholm för behandling av epileptiska anfall, en längre tid. Tacksaamt för svar till »Råd-vill», Iduns exp., Stockholm.

Ung, bildad tyska

söker plats i familj att biträda husmodern i de husliga göromålen och samtidigt beredas tillfälle bliva för-trogen med de svenska sederna. Upp-lysningar lämnas av Grosshandl. Hr Axel H. Agren, Göteborg. Svar märkta »D. T.», till Annonnsbyrå Hugo Krantz, Göteborg f. v. b.

Gymnast

(centralist 1918) önskar plats i familj på egendom eller att medfölja till badort. Bästa ref. Svar till »L. D.», Iduns exp.

Ung rysktyska

med 2-årig dotter önskar bli upptagen i bildad familj. Hushållsintresserad och villig läsa med barn. Behärskar ryska, franska o. tyska. Inga löneanspråk, då ekonomiskt säkerställt. Benägna svar till »Madame v. Z.», under adress S. Gumaelli Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

INACKORDERINGAR

PÅ EGENDOM eller större lantgård i livligt trakt helst i Värmland där tillfälle gives att få deltaga i trädgårds- eller smådjurskötsel önskar bildad flicka inackordering. Svar till »Nyta och nöje», Gumaelli Annonnsbyrå, Malmö.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hälsingborg: Hälsingbergs Dagblad.
Härnösand: Härnösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Jönköping: Smålände Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oscarehamns-Posten.
Skövde: Skaraborgs Läns Annonnsblad.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Säter: Säter Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohuslänningen.
Uppsala: Tidningen Upsala.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Visby: Gottännningen.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Växjö: Smålände-Posten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.
Östhammar: Östhammars Tidning.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025, Stureg. 72, Stockholm, S. T. 8301.
För behandling av stödj- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kongl. maj:ts medgivande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. Major J. G. Thulia, LUND.

GÖTEBORGS GYMNASIUM
Förmånligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt.

Stockholms Nya Gymnastik-Institut
S:t Eriksgatan 32. 1-årig kurs.
Begär prospekt!

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Fullständigaste ensk. handelsläroverk
Framstående lärarekrafter.
Studierektor: Erik Börner
Fil. kand. Diplom. Dir. Avgångsex. fr.
fr. Handelshögskolan i Göteborg.
Inspektör: OTTO NORDENSKIÖLD
Fil. dir. Prof. vid Göteborgs Högskola.
Begär illustrerat prospekt.

Fräkencreme
Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 4.50 + porto. Frs. diskret. Franska Parfyummagasinet, Hofveerant. 21 Drottningg., Sthlm.

Ica
och dylikt undgå bäst genom bruk av livmodersspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpigaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr. ask. Livmoderspegel 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.

CARL G. SCHRÖDER,
Möllvångsgatan 53 b, Malmö.

Misspdyrande hårväxt,
vårtor, födelsemärken, avlägsnas med delst elektrolysbehandling. Rådfråga läkare ang. metodens tillförl. Birger Jarlsgr. 58, invid Tegnérgat. R. Ost. 1956. A. 9606. Karin Mårtensson, Stockholm.

LEKSAND.
Tibble Pensionat rekommenderas. Ref. Sv. Turistf.

FLÅTOR förfärdigas af Edert afkammade hår, för endast 7 kr. pr. st.
Förstklassigt arbete garanteras
A. Johansson, Bonäs, Mora.

Kullgrens Gravvård
Ägna Edra avlidna en bestående minnesvård!
Rikhaltig katalog gratis.
GRANITAKTIEBOLAGET
C. A. KULLGRENS ENKA
UDDEVALLA

Idun utgives denna vecka i A och B.

Stora Hults Hemskola

öppen 1 juni—1 september, mottar gossar och flickor i 8—12-års åldern. God vård och undervisning. Närande, riklig föda. Läget det vackraste vid Skånes västkust med ypperlig långgrund badstrand. Milt klimat. De bästa referenser. Vidare genom Hj. Kumlien, Fil. Kand., Förlöv.

BENNINGE HEMSKOLA, STRENGNÄS.

20-de kursen 15 juni—20 sept. Matlagn., bak, inkokning, söm, trädgårdssk., tvätt m. m.
Trädgårdselever och elever endast i köket mottagas.
Lanthushållskurs 23 sept.—20 dec.

Vita Bandets Husmodersskola

i Ljusne börjar nytt arbetsår 1 aug. 1919. Undervisning meddelas i matlagn., bakning, konservering, vävning, sömnad, trädgårdsskötsel m. m. Skolan åtnjuter statsunderstöd och stipendier kunna sökas av mindre och obemedlade elever. Undervisningstid 11 mån. Avgift för helinackordering på skolan jämte undervisning 50 kr. pr. mån.
Prospekt på begäran. Anmälningartorde inlämnas före den 10 juni till ALICE BERGSTRÖM, Föreståndarinna.

Flickpensionen Forsmöllans Skolhem

börjar sitt tolfte läsår d. 1 sept. 1919. Plats finnes för ett par flickor i 4:e klass. Kurser enl. flickskolan. Tyska talas. Skolkök. Musiklektioner. Referenser och prospekt på begäran.
Elisabeth Malmström Utex. fr. Uppsala Fackskola för husl. ekonomi.
Miriam Malmström Utex. fr. Högre lärarinne-seminarium.
Adr.: Forsmöllan, Klippan.

Fröbel-Institutet i Norrköping.
Ansökningar till institutets A- och B-kurser, som omfattar utbildning för barnträdgårdar, barnkrubbor och barnavård i allmänhet böra insändas före den 15 maj. Närmare genom prospekt.
Ellen Moberg. Maria Moberg.

Annonsera i Idun!

Svenska Kurortföreningen

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneipp. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor Astley Levin, Sthlm.
Borgholm Ostkustens Pärla Alla nutida bad. Läk.: Dr. Nils Marén, Uppsala. Upplys. gm. Kamrerarekontoret.
Båstads Havsbad o. kuranstalt. 1/6—1/9. Milt jämnt klimat, härl. läg., en av Västskustens naturskön. badorter. Läkare: D:r Axel Hellstenius, Stockholm. Sjukgymnast T. Holmberg.
Djursätra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Vål serv. bad. Hetluft. Elektr. ljusb. Omorsgfull massagebeh. Billigt. Läk. Hjalmar Anderson, Uppsala.
Fjällnäs Sverges högst belägna luftkurort, ca 800 mtr över havet. Högt o. härligt fjällnatur, gott bord, ca 60 rum. Juni—Aug. Läk. H. Laurell.
Furusund Havs- o. Gyttebad i Sthlms skärg. Läk.: D:r Emil Zander, Sthlm. (Spec.: Hjärtsjukdomar.)
Götarp pr. Gnosjö, Smål. Högt läge i skogr. trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Rikst. Mass. Läk.
Helsjöns Kuranstalt, Horred, Västergöt. Reum., gikt, nerv- o. hjärtsjukd. Spec.: gyttje- o. bad. Lämpl. rekreatiort. Barrskog. Gott bord. 28/5—8/9. Läk.: Doktor Birger Dahlén.
Hjo Badanst. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vätern. Utm. bad. Nytt strandb. 1:a kl. bost. God mat. Läk.: D:r E. Tengstrand, Sthlm. För gymn. och mass. D:r Hj. Ekberg, Sthlm.
Johannisdal v. Köping. Järnkälla m. högradioaktivitet, vars vatten anv. även till alla bad. Läkare: G. Ericsson, Köping.
Källvik 8/6—21/8 v. Loftah. Hälsovårds- o. bad mot Rheum. Gikt, Nervsj. Läk.: W. Bergwall, Kneippbaden.
Lannaskede Härl. läge & Smål. högl. skogr. trakt. Stark järnk. Alla brukl. badf. Radiuminstitut. Egen mathälln. o. diet-bord. Öppnas 3 juni. Läk.: D:r Sigge Wikander, Sthlm.
Loka 5/6—16/8. Rheumat.. Hjärtfel. Neurasth. Berömda gyttjebad. Radiuminhal. Överl. Th. Hedborg, Sthlm.
Lundsbrunn Hälsovårds- o. badanstalt. Högt o. torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare: E. Pontén, Göteborg.

Lysekil Havsbad, klimatisk kurort och rekreatiort, fullst. brunn- och badkur, sjukgymn. o. massage. Mod. anlägg. o. goda bostäder. Nya bergsrom. Läkare: Hjalmar Fries, Sthlm.
Malen, Båstad. Fullst. kurort. Varm- o. havsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik. Lektidarinna. Läk.: Professor Kj. O. ar Klercker, Lund.
Marstrand Havsbad o. kuranstalt med utm. bad, spec. gyttje- o. tvålmassage, goda kommunik., billiga levnadsomk. Prospekt gen. badkontoret. Läk.: D:r Ivar Lagerberg, Marstrand.
Medevi Skogsanalt. Berömda järnk. med radioaktiv utstrålning. Utm. gyttje- o. halvbad. Sol- o. luftb. Kalla bad i Vätern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.
Mösseberg Vattenkur. o. sanatorium. 1100 f. ö. h. Öppet hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols. el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. hörfrekvensavd. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.
Norrteje 16/6—24/8. Berömda gyttje-massage. spec. för led- o. muskelreum. Kolsyre- o. tallbarrsb. Vacker natur. Vatten. Rum o. mat för badg. 7 å 8.50 pr dygn. Läk.: C. Pontén.
Nybro 29 km. fr. Kalmar. Praktisk barrskog. Alla moderna badf. Starka järnk. Radiuminst. Billigt. Gott bord. Läk.: Med. D:r G. Lundahl, Sthlm.
Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6—1/7, II term. 5/7—2/8. Postadress Porla. Läk.: D:r H. Nauchoff, Linnég. 12, Stockholm. Riks & Allm.
Ramlösa brunn Säs. 25/5—1/9. Alkalisk o. järnkälla. Spec.: Socker, gikt, njurl. Nauheimerbad. Röntgenunders. Läk.: Prof. K. Petré, Doc. M. D:r M. Ljungdahl, Lund.
Ronneby Brunn. Järnkällor. Bad. Rekreatiort. Fullst. Dietkurer för socker-, tarm- o. njursjukd. m. m. Läk.: D:r Thorling, Uppsala, D:r Rietz och D:r Falk.
Ryd Badanst. m. radioakt. järnk. Elektr. ljusb. Massagebad. Kneippbad. Skog o. sjö. Billigt. Läk.: Bertel Möller, Sthlm.
Skagersbrunn vid Svartå. Vatten- och luftkurort. Järnkällor. Radiuminst. Läk.: Joh. O. A. Bergqvist.

Strömstad Havsbad. Berömda gyttjebad. Säs. 10 juni—31 aug. Läk.: A. Berghel, Sthlm.
Sätra Brunn. 1,4 mil fr. Sala. Daglig vursttrafik, på best. drokka och automobil. Gyttebad, gymnastik, mass., särskild matordn. för magsjuka. Öpp. 13/6—14/8. Läk.: Prof. Friberger, Uppsala.
Söderköping Brunn och bad. Nytt 1-klass badhus. Nauheimerb., Elektr. ljusb. Sjukgymn. mass. och hetluftsb. Utm. skogsrom. Gott billigt bord. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.
Södertälje Badinr. öppen året om. Tvålmassage- o. varma bad, kallvattenkur, elektr. ljusb.
Tranås Vattenkuranst. öppen året om. Varm- o. kallv.-beh. Luttbad, Röntgen, Höhensonne, Dietkur. Moderata priser. Läk.: H. Tham, Tranås.
Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Varm- och saltsjöbad. Två läkare.
Tulseboda Brunn- och kurort. Kyrkhult, Blekinge. 2 juni—31 aug. Natursk. läge i högt lig. skogstrakt. Utm. bad. Apotek. Billiga levnadsomkostn.
Tyringe Bad o. Sanatorium. Fysikaliskt kurort. Elektr. glöd- o. båg-ljusb. Högsolsbad. Teslastr., syrgasbad m. fl. Gott bord. God luft. Läk.: D:r O. Reimers, Tyringe.
Ulricehamns Sanatorium och badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsrom. Mer än 300 m. ö. hav. Alla brukl. bad o. fysikal. behandl.-met. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.
Varberg Havsbad o. gyttjebad-anstalt. Bästa havsbad, spec. gyttjebad. Elektr. ljusb. Moderata avgifter o. levnadsomkostnader. Läkare: D:r Olof Sandberg, Sthlm, Birgerjarlsgrat. 19.
Wermlands Eda Vattenkuranstalt. Järnkälla, Charlottenberg. 10/6—20/8. Högt läge. Skogsklim. Alla badf., spec. gyttje- o. kolsyrebeh. Läk.: J. Kinberg v. Sneidern, Sthlm.
Öregrund Havsbad. Härligt, friskt läge. Goda levnadsförh. Ångbåtskommunikationer. Gytte- o. Nauheimerbad m. m. Läk.: D:r Halvar Akerberg, Öregrund.
Östhammar Skydd. läge vid Ålandshav. Många badf. Billigt. Läk.: Alfr. Ternell, Stockholm.

Medicinska förfrågningar besvaras av resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den av Sv. Kurortföreningen utgivna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm, samt genom Nordisk Resebureau; Stockholm, Operahuset; Göteborg, Palace Hotel; Malmö, Stortorget 13 A; Köpenhamn, Kristen Benikowgade 1.

OBS! Önskligt är att kurgästerna medföra eget linne.
— 308 —

PÄRMAR

till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i post-anvisning, till följande priser:

Röd pärm, med guldtryck till "Idun" Kr. 2: 75 + porto 60 öre
Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibliotek" » 0: 65 + » 10 ,
Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" » 0: 65 + » 10 ,

TRÄDGÅRDSMÖBLER

i stort urval, väl utförda.

RÖNNEÅDALENS AKTIEBOLAG

BILLINGE.
Telefon 88.

Där mor saknas.
Var finnes detta hem, där en god o. kärleksfull ordnande hand behöves? Där en erfaren beprövad ytterst plikt-trogen med de finaste referenser försedd ensamstående dam av god familj kan få sprida harmoni och trevnad? På lön fästes ej avseende. Svar till »Där Mor saknas» und. adr. S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

För privatdetektiva och Juridiska uppdrag anlitas alltid Advokatbyrå, Regeringsg. 28. (Inneh. E. F. Åberg.) R. T. 214 01. A. T. *7 23, *7 33. Strängaste diskret. Utf. gen. prakt. erf. polismän. Obs! Låga arvoden.

HUSMÖDRAR!
Nu är rätta tiden att göra Edra inköp av salt och kryddad sill. Köp direkt utan mellanhänder. Vi exp. i vilken förpackning som helst. Obs! Bästa vara garanteras, billiga priser.
Extra prima kryddsill pr sexting Kr. 8:—
Extra prima kryddsill » 15:—
Extra prima kryddsill » 30:—
Prima norsk slofetsill pr fjärding » 25:—
Prima Bohussill » 19:—
Exp. mot efterkrav från A. G. ANDERSSON, Sill- och Fiskeexport, Göteborg. Tel. 121 51, 166 92.

Använd alltid vid Edra bak
Cederroths Jästpulver
så erhåller Ni de läckraste tårter och kakor, det åstadkommer en lucker jänsning och lämnar ingen bismak. Pris pr burk 25 öre, i varje välortorad affär.
Cederroths Tekniska Fabrik, Stockholm.

Fiskebäckskis
Restaurant
Utsikten
rekommenderas!
Ett parti svarta

SILKESSTRUMPOR
inkommet. Pr par
Kr. 4,50.
HÄLSINGBORGS LINNEAFFÄR,
S. Förstadsgatan 2, MALMÖ.
Tel. 4812.

Levnadstolkningar
utarbetas av erkänt skicklig astrolog. Uppgiv födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.
Astrolog Wilh. Leidner,
Strömgatan 10 Kalmar.

SJU
dagar i veckan
läses en annons i
IDUN